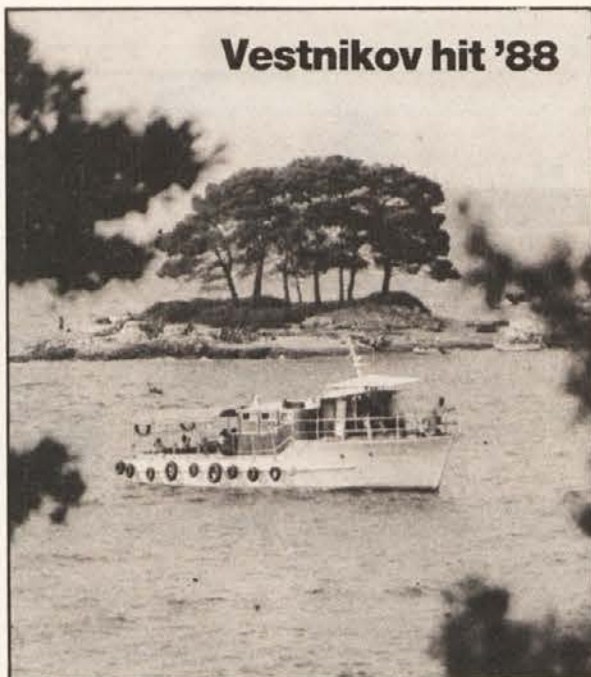

VESTNIK

Vestnikov hit '88

Prijave še možne!

Za letošnji Vestnikov hit '88, ki nas popelje na Rdeči otok pri Rovinju, je še nekaj prostih mest! Prijavite se in izkoristite ugodno priložnost! Letos Vam nudimo še posebno ugodnost, saj sta na izbiro dva termina, namreč potovanje od 7. do 9. oktobra ali pa od 8. do 10. oktobra – in to za 1.150 šilingov! Podrobnejše informacije na 7. strani.

Dr. Peter Ambrozy: „V manjšinskem vprašanju bom skušal doseči najširši konsenz.“

Ambrozy bo deželni glavar in vodja koroške SPÖ!

Odločitev je padla! Po samo štiriurnem zasedanju prezidija in razširjenega predsedstva koroške socialistične stranke je deželni glavar Leopold Wagner v ponedeljek sporočil javnosti, da bo odstopil. Istočasno je predstavil svojega naslednika dr. Petra Ambrozyja, ki bo odslej dalje vodil koroško deželno vlado in stranko.

Potrditve novega koroškega deželnega glavarja bo že 28. septembra, predsednik koroške SPÖ pa bo 42-letni Ambrozy postal 22.

oktobra t. l. na izrednem občnem zboru.

28. septembra se bo z Wagnerjem poslovil od politike tudi njegov namestnik Erwin Frühbauer, ki je bil zadnji čas v središču javne kritike zaradi tovarne Magdalen. Frühbauerja bo v deželni vladi nadomestil 40-letni rožeški župan Herbert Schiller, Rudolf Gallob pa bo postal namestnik deželnega glavarja.

V svoji prvi izjavi je Ambrozy dejal, da bo nadaljeval utrjeno pot koroških socialistov.

Šolstvo: ZSO informirala vseavstrijsko javnost!

„Realnost presega najhujša pričakovanja v zvezi z novo ureditvijo dvojezičnega šolstva na Koroškem. Jeza in bes, hkrati pa tudi resignacija se lotevajo staršev in učiteljev, ki so odgovorne politike v deželi in državi zaman svarili pred kapitulacijo pred zahtevami nemškonalninskih sil na Koroškem.“ Tako je situacijo ocenil univ. prof. dr. Peter Gstettner na tiskovni ZSO na Dunaju. Že prvi dnevi šolskega leta potrju-

jejo, da so bile vse lepe izjave dr. Unkarta, ko je v televizijski diskusiji zagotavljal, da ne bo prostorskega ločevanja, prazne, je nadaljeval Gstettner. Za pregradnje v dvojezičnih šolah je dežela namenila deset milijonov, ki jih mora seveda prihraniti drugje: ukinila je že nekaj predšolskih ter združila manjše ljudskošolske razrede, kar ustvarja negativno klimo proti slovenski narodni skupnosti.

Toda zapostavljanje slovensčine ni samo na organizacijski ravni, temveč tudi na vsebinski: že tečajji za asistentske učitelje so se izkazali kot gola farsa, novi učni načrt pa predstavlja samo legistično izvedbo koroškega pedagoškega modela, ne oziraje se na mnenje pedagoških strokovnjakov, je zaključil Gstettner.

Tak razvoj je predvidevala že Avstrijska rektorska konferenca. Univ. doc. dr. Gero

Fischer je poudaril, da ovadba, ki jo je vložil deželni glavar Wagner pri nadzornemu odboru poslovanja javnih ustanov, predstavlja edinstveno dejanje proti ustavno zajamčeni svobodi znanosti.

Dr. Sturm je poudaril, da se večina koroških Slovencev z novo šolsko rešitvijo ne strinja. S tem v zvezi je napovedal pritožbo pri ustavnem sodišču, hkrati je informiral o nastajanju iniciativnih skupin učiteljev in staršev.

Oživljanje nacizma na Koroškem!

Mandatar ljudske stranke Heinz Kleinszig iz okraja Šentvid je izjavil, da ima dokaze, po katerih v času druge svetovne vojne v koncentracijskem taborišču v Mauthausnu ni bilo plinskih celic, temveč so jih vgradili šele po letu 1945. Dr. Marjan Sturm je to škandalozno izjavo ostro obsodil in zahteval od ÖVP takojšnjo izključitev Kleinsziga iz in uvedbo kazenskega postopka zaradi kršenja zakona, ki prepoveduje nacistično delovanje in miselnost. V istem smislu je reagiral tudi državni poslanec zelenih Karel Smolle.

V soboto so se v Šentprimožu srečali vsi, ki so pred desetimi leti pomagali graditi kulturni dom. Številne udeležence je pozdravil Janez Wutté-Luc (slika). Več na 9. strani.

slika: M. Pasterk

Danes spet z revijo!

Karavanke zvrtnane še pred rokom?

V Podvinu pri Radovljici je bilo 12. zasedanje meddržavne jugoslovansko-avstrijske komisije za cestni predor skozi Karavanke. Na njem so se dogovarjali o skupni graditvi objektov in naprav za mejno kontrolo ob predoru. Postopek ob prehodu meje bo namreč urejen tako, da bo mogoče izstopne in vstopne formalnosti ob prehodu meje opraviti na isti strani predora, to pa zahteva vse potrebne objekte za mejne službe obeh držav. Na zasedanju so graditelji poročali o poteku del pri graditvi predora. Dela potekajo ta čas celo bolj kot so predvidevali. Če v nadaljevanju ne bo kakih večjih težav zaradi morebitnih zahtevnejših geoloških plasti, bo predor zvrtnan že junija prihodnje leto, to je dva meseca pred rokom. Sedaj so z obeh strani Karavank zvrtnali 5500 metrov globoko od skupno 7,8 kilometra.

L.S.

PREBERITE

na strani

- 2 „Druga Koroška“ se sreča v Celovcu
- 3 Letos tisoči maturant na ZG za Slovence
- 5 Diese Woche im Slovenski vestnik
- 6 Revščina na Koroškem: Gallob v središču kritike
- 8 Koledar prireditev
- 9 Srečanje pevskih zborov v Železni Kapli
- 11 Tedenski televizijski in radijski spored
- 12 Seul 88 – Začetek olimpijskih iger

Avstrijska manjšinska politika je potrebovala Smollejev pristane na ločevalni zakon kot „Sahara vodo“. Zato ji s Smollejevo pomočjo uspeva to, kar niti „lisjaku“ Kreiskemu ni, da namreč razdvaja slovensko narodno gibanje na Koroškem. Samo zaradi tega je pripravljena celo koroška SPÖ sodelovati s KEL, katero je v preteklosti najbolj

KOMENTAR

dr. MARJANA STURMA

MERODAJNA SO DEJANJA (II)

napadala. Da je to taktična poteza kratkotrajne narave, se vidi že po tem, koga vse so stranke imenovala v tako imenovani sosvet, saj vendar ne moremo verjeti, da bi npr. Wurmützer od ÖVP lahko ravnal v interesu narodne skupnosti, kot to predvideva zakon. Poleg tega pa takoj opazimo, da tudi SPÖ raje imenuje raje takšne ljudi (J. Pfeifer, F. Markowitz, Florijan Wieser in H. Kaiser), kakršnim je bolj pri srcu stranka, kot pa interes narodne skupnosti. Vse to kaže, da ta stranka zavednim koroškim Slovincem, članom SPÖ, ki se vključuje tudi v narodno in kulturnopolitično delo, ne zaupa in njihovo lojalnost do stranke, ki so jo dokazali kljub Smollejevi ostri kritiki, ne ceni. Slovenski socialisti v stranki torej v bistvu nič ne pomenijo. Ne samo to, očitno je, da sta koroški SPÖ iz taktičnih razlogov v tej situaciji celo bolj pri srcu Smolle in Grile, ki že prevzemata Wagnerjevo tezo o „70-letni konfrontacijski politiki“ koroških Slovincem.

To seveda ne pomeni, da bi morali vsi koroški Slovenci zapustiti SPÖ. Potrebno pa bi bilo, da ob naslednjih volitvah strankam in predvsem SPÖ dokažemo, da s tako politiko lahko izgubi marsikateri glas, ki ji bo manjkal ob zaključnem obračunu. Sele ko bo npr. SPÖ ob volitvah občutila, da ji manjkajo glasovi koroških Slovincem, bo morda spremeniла svoj odnos do tistih svojih članov, ki se ne strinjajo s politiko popuščenja nemškonacionalnim silam. Takih pa je v deželi vedno več tudi med nemško govorečimi.

Ob koncu tedna bo v Celovcu kongres z naslovom „Za drugo Koroško“, ki se bo prizadeval, da bi vse demokratične in opozicijske skupine

združil na široki in demokratični osnovi, ki bi lahko služila tudi za naslednje deželnozborske volitve. Izhaja iz prepričanja, da bo uspešnost politike za „drugo Koroško“ in s tem tudi za volitve odvisna predvsem od tega, če bo uspelo združiti vse sile na skupni platformi, ki mora presegati nivo recimo Zelenih.

ZSO ter v njej združene politične skupine, se bodo morale odločiti, ali bodo aktivno sodelovale pri takem konceptu, ki bo imel za posledico v zadnji konsekvenci tudi demokratizacijo strank.

Seveda pa tak političen koncept predpostavlja jasn pogled na politična dogajanja na Koroškem. Če je predsednik NSKS dr. Grile na svoji zadnji tiskovni konferenci izjavil: „Po 70 letih konfrontacije z vlado išče slovenska narodna skupnost nov dialog v deželi“ (NT 16. 9. 1988), potem se vprašamo, ali je en del narodnih politikov res že tako daleč, da prevzema argumentacijo svojih nasprotnikov. Pa vendar ne moremo sami verjeti, da smo koroški Slovenci izvajali „konfrontacijsko politiko“. Smo se torej sami izseljevali, hodili v taborišča, neizpolnili sedmi člen, sprejeli restriktivni zakon o narodnostnih skupinah, se prostovoljno asimilirali oz. germanizirali i. dr. Je bila torej politika Poljanca, Zwitterja in Tischlerja zgrešena?

Prevzemanje ideologije in argumentacije svojih nasprotnikov vodi v popolno kapitulacijo. Zato je edino pravilna zahteva: „Po 70 letih zatiranja zahtevamo popravilo škode, ki nam je bila storjena v tem obdobju. Priznavamo se samo k „dialogu“ med enakopravnimi“. Do zdaj ga ni bilo. Tudi zato ZSO veruje le v dejstva, ne pa v besede.

Deželni intendant Heinz Felsbach v intervjuju s „Slovenskim vestnikom“:

Obljubljenih dveh minut v radiu ne bo – TV-štart '89!

Dolgoletna zahteva osrednjih slovenskih organizacij in pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti po televizijskih oddajah na avstrijski televiziji bo – četudi na začetku v zelo skromnem obsegu in skupno z oddajami za zdomce... – vendarle deloma izpolnjena. Intendant deželnega studia ORF v Celovcu, Heinz Felsbach, je v obširnem intervjuju z glavnim urednikom Ivanom Lukanom napovedal za 1. januar 1989 začetek televizijskih oddaj za narodne skupnosti v Avstriji.

Intendant Heinz Felsbach je uvodoma priznal, da so v drugih evropskih državah prej videli potrebo po oddajah v jeziku manjšin, da pa to pri ORF prej ni bilo možno, ker še niso bili ustvarjeni potrebni tehnični pogoji. Leti so bili izpolnjeni letos spomladi, tako da je z začetkom leta 1989 možno uresničiti televizijo za narodnostne skupnosti v Avstriji. Opozoril pa je na to, da dokončni sklep ORF-kuratorija še manjka. Na vprašanje, kakšno obliko naj bi imele te televizijske oddaje, kdaj bo oddajni čas in kakšna bo vsebina, je intendant Felsbach odgovoril, da bodo te televizijske oddaje za narodnostne skupnosti ob nedeljah popoldne (predvidoma pred „športnim popoldnevom“ med 13 in 14 uro). Trajale bodo od 15 do 20 minut. Oblikovane bodo kot TV-magazin. To se pravi, oddaja naj bi vsebovala študijske razgovore, nastope zborov in glasbenih skupin ter informacijski blok. Vsak prispevek naj bi trajal 3 do 4 minute. Oddajni čas od 15 do 20 minut naj bi veljal za prvo fazo, to pomeni za leto 1989, od leta 1990 naprej pa je predvideno, da naj bi prišlo do razširitve teh oddaj na 30 minut.

Televizijsko oddajo za narodnostne skupnosti bodo oddajali na drugem televizijskem kanalu (FS 2), in to

paralelno. To se pravi, Slovenci na Koroškem bodo lahko gledali oddajo v slovensčini, gradiščanski Hrvati in Madžari pa oddajo v njihovem jeziku. V ostalih zveznih deželah pa bo ORF oddajal spored za zdomce...

Na vprašanje našega lista, ali bo obstajala tudi možnost vključitve slovenskih prispevkov v lokalno televizijsko oddajo „Kärnten heute“, ki jo deželni studio oddaja od ponedeljka do petka je intendant Felsbach odgovoril, da to ni predvideno, ker je to oddaja, ki je „izključno v nemškem jeziku“. Na vprašanje, ali bo v bodočnosti prostora za slovenske prispevke, pa je odgovoril: „Tako kot sedaj kaže, ne“. Glede možnosti sodelovanja in vključitve prispevkov RTV-Ljubljane v televizijsko oddajo za narodnostne skupnosti, pa je intendant koroškega studia menil, „da bi bila takšna varianta možna, v trenutku pa neizvedljiva. Konceptija manjšinskih oddaj je namreč taka, da je to magazin „o in za koroške Slovence“. „... na pogled preko meje trenutno ne mislimo“, je dejal Felsbach, ki pa ni izključil korake v to smer sredi 90. let. Kar se tiče stroškov, ki so povezani s projektom za televizijske oddaje za narodnostne skupine, pa je Felsbach dejal, da so zelo visoki. Tako bo na slovenskem oddelku koroškega studia nameščen „dodaten urednik s slovenskim materinskim jezikom“, k produkciji oddaj pa bodo pritegnili še honorarne sodelavce. Rekel je, da stane snemalna skupina na dan okrog 11.000 šilingov. „Skupina, ki bo magazin snemala tri dni, bo na ta način stala okrog 40.000 šilingov na teden“, je poudaril šef koroškega studia ORF. Vse tri televizijske oddaje, to se pravi slovenski magazin za Koroško, hrvaški in madžarski magazin (ena enota z raz-

delitvijo 1:1 – op. uredništva) za Gradiščansko ter oddaje za zdomce bodo v prvi fazi (20-minutni magazin enkrat tedensko) stale okrog 18,8 milijonov šilingov, v drugi predvideni fazi, od leta 1990 naprej pa okrog 23 milijonov šilingov. Stroške za to reformo pa bo kril izključno ORF! Do razširitve oddajnega časa pri slovenskih oddajah, katero so objubili na razgovorih med osrednjima organizacijama in zvezno vlado, ne bo prišlo. Intendant Heinz Felsbach je na vprašanje, ali bodo kot objubljen – kratka slovenska poročila (2 do 3 minute) v oddaji „Kärntner Landesschau“, odgovoril, da „o takšnem načrtu v tako konkretni obliki še ni slišal. Konkretnega načrta o kratkih informacijah izven trenutno obstoječega oddajnega časa za slovenske oddaje ni“, je poudaril Felsbach.

Glede znatno razširjenega sporeda radijskih oddaj za koroške Slovence na ORF (4 do 8 ur dnevno, kot imajo to Slovenci v Italiji ali italijanska narodnostna skupnost v Sloveniji), je intendant koroškega ORF-studia dejal, da je razširitev „tehnično možna, ekonomsko pa je ne moremo zagovarjati“. Primarna ovira za takšen razširjen program, ki bi se oddajal samo za spodnjo Koroško, je po besedah Felsbacha, financiranje. Poskus realizacije tovrstnega projekta je bil narejen pred 10 leti, ki pa ni uspel, je poudaril Felsbach.

Na vprašanje, ali bo ORF v bodočnosti forsiral razširitev slovenskih oddaj na televiziji ali po radiu, pa je odgovoril, da bo treba počakati leto dni, da se bo izvedelo, ali koroški Slovenci odobravajo novi televizijski magazin. Kar se tiče radija pa je menil, da se to področje ne sme zanemarjati. Celotni razgovor objavljamo na 4. in 5. strani.

Iniciativna skupina za „Drugo Koroško“/Initiativgruppe für „Das andere Kärnten“ prireja 23. in 24. septembra v delavski zbornici v Celovcu zborovanje pod geslom „Druga Koroška/Das andere Kärnten“.

V posebnem pozivu iniciative je zapisano, da druga Koroška že obstaja v številnih ljudskih iniciativah, v demokratičnem gibanju za mirno sožitje obeh narodnih skupin, na kulturni sceni, ki jo uradno prezirajo, v majhnih ekoloških in mirovniških skupinah ter v vsakem posamezniku, ki se bori proti krivici in sanja o boljši družbi.

Petek, 23. septembra

19.30: „Die verfilzte Heimat“
Strukture oblasti, aktualni politi-

„Druga Koroška že živi!“

čni položaj v Avstriji s posebnim ozirom na Koroško – univ. prof. dr. Anton Pelinka, univerza Innsbruck referat in diskusija (moderacija: Werner Wintersteiner/Beljaški mirovni komite)

Sobota, 24. septembra

8.30: otvoritev – Herwig Burian/
občinski odbornik, Beljaški Zeleni

9.00: „Wo man mit Blut die Grenze schrieb“
Nacionalizem noče umreti – po-

skus analize posebnega koroškega vzdušja – dr. Thomas Pluch, urednik, režiser/Dunaj referat in diskusija

10.45: „Der unheimliche An-

schluss“ O naravi Evropske skupnosti in avstrijskih željah za pristop – dr. Margit Scherb (izdajateljica istoimenske knjige); referat in diskusija 12.30 do 14.00: O d m o r 14.00: Delovni krožki o teh vprašanjih:

●Možnosti za skupno Koroško; koordinacija: Thomas Pluch

●Pristop k Evropski gospodarski skupnosti; koordinacija: Walter Schütz, Beljak

●Ekološka situacija na Koroškem; koordinacija: mag. Christian Lackner, soavtor knjige „Öko-Bilanz Österreich“

●Koroška umetniška in kulturna

scena; koordinacija: dr. Josef Neugebauer

●Socialna situacija – uboštvo na Koroškem; koordinacija: Gerlinde Müller-Grotholsky, Institut für Arbeitsmarktbetreuung, Celovec

●Problemi koroškega kmetijstva; koordinacija: dr. Franz Nöstlinger, Celovec

●Zgodovinski razvoj Koroške v 20. stoletju; koordinacija in uvodni referat „Gospodarski razvoj Koroške od 1914 do 1970“ univ. doc. dr. Stefan Karner, univerza Gradec

●Gospodarstvo in sindikat; koordinacija: Karl Öllinger (Ge-

werkschaftliche Einheit) in dr. Helmut Stockhammer (Grüne Bildungswerkstatt, Celovec)

●Ljudske iniciative – izmenjava izkušenj: energija in okolje (mag. Michael Mark) promet (Walter Witzersdorfer) zaščita potrošnikov (inž. Johann Kuhn) izstop iz nuklearne energije (Josef Mandl) pravna pomoč ljudskim iniciativam (dr. Josef Brugger)

17.00: Kratka poročila iz delovnih krožkov

18.00 do 19.00: O d m o r 19.00: Podijska diskusija „Kako naprej do druge Koroške“ Sodelujejo: Volker Helldorff, Marija Jurić, Monika Kircher-Kohl, Gerlinde Müller-Grotholsky.

Vodja diskusije: Hans Haider 21.00: Kulturni program ansambel Drava/Borovlje Heino Fischer (branje iz dnevnika deželnega glavarja).

Kljub deževnemu vremenu so bili dijaki slovenske gimnazije prvi dan dobro razpoloženi.

Tisoči maturant na slovenski gimnaziji

V letošnjem šolskem letu mineva 32 let, odkar je bila ustanovljena v Celovcu Zvezna gimnazija za Slovence. Prva matura je bila leta 1963, ob koncu šolskega leta 1988/89 pa bo tisoči maturant zapustil slovensko gimnazijo. „To je seveda zelo razveseljivo dejstvo. Zato se bomo tega dogodka tudi primerno spomnili v okviru akademije in naših siceršnjih dejavnosti“, je v pogovoru za Slovenski vestnik ob začetku novega šolskega leta dejal ravnatelj dr. Reginald Vospersnik.

MIHA PASTERK

Število vpisanih v prvi razred slovenske gimnazije sicer še ni dokončno, vendar, tako je dejal ravnatelj dr. Reginald Vospersnik, je že sedaj mogoče povedati, da bosta dva prva razreda, v obeh skupaj pa bo nekoliko manj kot šestdeset dijakov. Tudi letos je osemnajst razredov, drugi in tretji razred imata po tri paralelke, ostali po dve. Skupno število dijakov je približno enako številu lanskega leta.

„To je treba v tem trenutku smatrati za kar uspešno, ko imamo razpravo o manjšinskem šolstvu in nismo povsem zadovoljni z razvojem, ki ga vidimo na področju obveznega ljudskega šolstva“, je dejal dr. Vospersnik, ki ni prikrival strahu pred morebitnim vplivom razprav na starše. Dr. Vospersnik je prepričan, da je še dosti nardarjenih slovenskih otrok, ki pa se vpišejo v glavne šole ali druge gimnazije. Za ravnatelja pa je število dijakov zadovoljivo z ozirom na dejstvo, da na drugih gimnazijah pada število razredov in tudi število dijakov. Bodočnost bo razvidna iz razvoja in ravnatelj dr. Vospersnik upa, da si je slovenska gimnazija že tako utrdila svoj prostor v slovenski narodni skupnosti, da ji bodo starši tudi v bodoče zaupali.

V zadnjih letih je opazen trend, da vse več dijakov prihaja iz naravnega koroškega centra-Celovca. Tudi letos je

več kot 10 odstotkov, torej 6 dijakov, prišlo iz celovških ljudskih šol, z dijaki iz okolice Celovca jih je še več. Zato je dr. Vospersnik o zahtevi po dvojezični ljudski šoli v Celovcu dejal: „Če skušam kjerkoli argumentirati za dvojezično šolo v Celovcu, potem navajam število dijakov na slovenski gimnaziji. Verjetno je Celovec glede dotoka dijakov na slovensko gimnazijo že sedaj najmočnejša občina. Pravzaprav ni nobenih pametnih argumentov s strani oblasti, da bi preprečili dvojezično ljudsko šolo, ki je naravna potreba. To vidimo tudi v naraščanju v obeh dvojezičnih otroških vrtcih v Celovcu. Razvoj je vsekakor zadovoljiv“. Dr. Vospersnik je utemeljil naraščajoče število celovških dijakov z vedno večjim številom slovenskih ustanov, kjer je vedno več delavcev in nameštencev, ki pa bi radi šolali svoje otroke v dvojezični ljud-

Ravnatelj dr. Reginald Vospersnik

Sliki: Pasterk

ski šoli.

Na slovenski gimnaziji je tudi nekaj otrok iz nemškogovorečih družin. Dr. Vospersnik ta razvoj vsekakor pozdravlja, „ker je v interesu mirnega sožitja obeh narodov na Koroškem, da se otroci obeh narodnosti spoznavajo tudi na slovenski gimnaziji“, je dejal ravnatelj dr. Vospersnik.

Kakor vse višje stopnje avstrijske šole, je tudi slovenska gimnazija neposredno pred reformo. V naslednjem letu bodo ponudili dijakom dva tipa gimnazije; gimnazijo za žive jezike z obvezno latinščino, kakršna je bila že sedaj, in realno gimnazijo. V prihodnjem letu bo letošnji četrti razred stopil v reformirano višjo stopnjo. Dr. Vospersnik je dejal, da so se dokopali do spoznanja, da je nujno potrebno ponuditi tudi realno gimnazijo.

Nagovorjen o trgovski akademiji je dr. Vospersnik dejal, da so mu znane samo informacije iz časopisov in dodal: „Vem, da so na politični ravni na Dunaju težnje, da bi se v prihodnjem letu ustanovila trgovska akademija, ki bi se začela s prvim razredom in sicer v poslopju slovenske gimnazije“. Po mnenju ravnatelja ima slovenska gimnazija za to primerne prostore. Ima tudi delno infrastrukturo, deloma pa bi bilo treba infrastrukturo še pripraviti – električne stroje za strojepisje, itd. Ravnatelj dr. Vospersnik: „Na vsak način velja ponudba s strani slovenske gimnazije in tudi profesorji slovenske gimnazije so se s soglasnim sklepom izrekli za takšno rešitev!“ Ob zaključku pogovora za Slovenski vestnik je ravnatelj slovenske gimnazije še poudaril, da bi bilo še tesnejše povezovanje s prosvetnimi društvi zelo važen korak, vendar pogovori v to smer letos še niso povsem dozoreli.

OBZORNIK

Sinowatz odložil mandat...

DUNAJ. Bivši avstrijski zvezni kancler in bivši predsednik avstrijske socialistične stranke Fred Sinowatz (slika desno) se je vdal pritisku javnosti in politične opozicije in napovedal, da bo še pred zasedanjem parlamentarne komisije za vprašanja imunitete vrnil svoj mandat kot državni poslanec v avstrijskem parlamentu.

Kosovo – SZDL Slovenije proti mitingu v Ljubljani

LJUBLJANA. Medtem ko v Srbiji ni konca protestnih zborovanj Srbov in Črnogorcev, je predsedstvo Republiške konference SZDL na svoji prejšnji seji v Ljubljani odklonilo predlog Odbora za organizacijo teh mitingov zunaj Kosova, da bi tak miting izvedli tudi v Ljubljani. Predsedstvo je svojo odklonilno stališče utemeljilo s tem, da bi tak miting (z znanim scenarijem) samo raznetil strasti, da pa ne bi prispeval k izboljšanju položaja Srbov in Črnogorcev na Kosovu.

V večurni razpravi je prevladalo mnenje, da je Kosovu treba nuditi nujno gospodarsko pomoč, poseben poudarek pa so razpravljavci namenili pravnemu redu na Kosovu, ki je temeljni pogoj, da se je reševanja nakupičenih problemov sploh mogoče lotiti. Razmere na Kosovu se po zadnjih informacijah še naprej zaostrujejo.

Republika Srbija je medtem v avtonomno pokrajino Kosovo poslala močne enote milice, ki naj bi tam zagotovile mir.

F. Rieser spet pred sodnika!

INNSBRUCK. Franz Rieser, katerega so konec avgusta porotniki obsodili na 3 leta zapore zaradi namerne težke telesne poškodbe v zvezi z atentatom na koroškega deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, mora spet pred sodišče. Po prizivu tako njegovega odvetnika kot tudi državnega tožilca bo sodnijska obravnava oktobra spet v Innsbrucku.

Protest pisateljev proti rušenju vasi v Romuniji

LIPICA. Pisatelji ter intelektualci srednje Evrope, ki so se udeležili srečanja „Vilnica '88“, v posebni izjavi pozivajo svetovno javnost, narode Evrope ter podpisnike helsinškega sporazuma, da protestirajo proti urejanju naselij v Romuniji in naj pomagajo preprečiti rušenje več tisoč vasi. Nasilno preseljevanje je nesmiselno in povzroča nečloveško trpljenje za več deset tisoč romunskih, madžarskih, nemških, srbskih, ukrajinskih kmetov ter krši statut OZN,“ je zapisano v

izjavi. Podpisniki tudi poudarjajo, da zgodovinsko in kulturno dediščino srednje Evrope ohranjajo vasi. „Če se rušijo, je to atentat na evropsko kulturo. Uničenje naravnih okvirov človeškega sožitja hudo prizadene manjšine, ki so ogrožene v svojem obstoju. Prepričani smo, da je edini temelj za bodočnost Evrope demokratično sožitje narodov in narodnosti. To je odgovornost, kateri se ne sme izogniti nobena vlada,“ je rečeno ob koncu izjave pisateljev.

Das aktuelle Interview

mit ORF-Landesintendant Heinz Felsbach

Der „Slovenski vestnik“, die aktuellste kritische Wochenzeitung der Kärntner Slowenen, die durch ihren deutschsprachigen Teil auch breite Kreise der Mehrheitsbevölkerung informiert, startet mit heutigem Datum eine Serie von Interviews zu aktuellen, die Minderheit betreffenden Fragen. Erster Gast ist der Kärnt-

ner ORF-Landesintendant Heinz Felsbach, der in einem ausführlichen Gespräch mit SV-Chefredakteur I. Lukan zur bevorstehenden und von den Kärntner Slowenenorganisationen seit Jahrzehnten geforderten Einführung eines Fernsehprogrammes für die slowenische Volksgruppe ab 1. 1. 1989 Stellung nimmt.

Volksgruppen-TV: „Im Prinzip sind es drei Väter...“

Slovenski vestnik: TV-Sendungen und Radio sind sicherlich ein sehr wesentliches Mittel für eine Volksgruppe zur Erhaltung ihrer nationalen Identität, ihrer kulturellen Identität. Generalintendant Podgorski hat mitgeteilt, daß das Volksgruppen- und Gastarbeiter-TV in Österreich mit 1. Jänner 1989 eingeführt werden soll. In vielen anderen europäischen Staaten gibt es bereits solche TV-Sendungen, sowohl für Gastarbeiter, wie auch für Volksgruppen. In Italien ist dies besonders ausgeprägt, in Südtirol gibt es wahrscheinlich eine optimale Regelung. Kann man den nunmehrigen Schritt so interpretieren, daß Österreich, bzw. der ORF als öffentlich-rechtliche Anstalt endlich einen Nachholbedarf wettmachen will?

Intendant Felsbach: Die technischen Voraussetzungen für ein lokales Fernsehen – ganz egal in welcher Sprache – sind in Österreich erst im Frühjahr 1988 geschaffen worden; durch die sogenannte Sendertrennung der FS 2-Kette. Das was – vorbehaltlich des Beschlusses des Kuratoriums mit Jahresbeginn 1989 in Kraft treten soll – ist das Ergebnis einer langen Entwicklung.

Es ist zweifellos richtig, daß die mediale Präsenz für eine Volksgruppe ganz wichtig ist. Radiosendungen für die slowenische Volksgruppe gibt es seit Anfang 1946, also über 42 Jahre, im Fernsehen gab es bisher keine speziellen Sendungen für die Volksgruppe, weder für die Slowenen in Kärnten, noch für die Kroaten und Ungarn im Burgenland, noch für Gastarbeiter. Das heißt aber nicht, daß die Anliegen der Volksgruppe, aber auch deren Kultur, nicht gegenwärtig waren.

Das was nun passieren wird, vorausgesetzt daß das Kuratorium zustimmt, ist eine Ergänzung, ist eine Fortführung einer Entwicklung, die – zugegebenermaßen – in anderen Staaten schon etwas früher eingesetzt hat. Allerdings muß man berücksichtigen, daß andere Rundfunkanstalten in anderen Staaten anders organisiert und eben auch technisch anders ausgerüstet sind.

Slovenski vestnik: Woher kam die Initiative für die Einführung von TV-Volksgruppensendungen? Kam sie vom ORF, kam sie vom Staat, der möglicherweise ein schlechtes Gewissen bekommen hat, oder waren es die Slowenenorganisationen bzw. die Volksgruppenorganisationen der Kroaten in Burgenland, die derartige Sendungen schon lange gefordert haben. Wer ist nun eigentlich der

Vater des Volksgruppenfernsehens?

Intendant Felsbach: Auch auf die Gefahr hin, daß es im Falle eines Mißerfolges eine Kindesweglegung geben sollte, behaupte ich, daß es im Prinzip drei Väter gibt. Alle haben mitgewirkt, daß es soweit kommt. Auf der einen Seite ist es richtig, daß die Vertreter der Kärntner Slowenen immer wieder darauf gepocht haben, daß es auch Fernsehsendungen für die Volksgruppe geben soll, auf der anderen Seite ist es auch richtig, daß die Bundesregierung ein großes Interesse daran gezeigt hat. Last not least hat natürlich auch der ORF ein Interesse, dem Gesetzesauftrag entsprechend, in dem Bildung, Kultur etc. verankert sind, derartige Sendungen zu realisieren. Daß es von den ersten Diskussionen um Mitte der 70er-Jahre bis 1989 gedauert hat, lag eben an den erwähnten technischen Voraussetzungen, die nicht gegeben waren.

Slovenski vestnik: Mit 1. Jänner 1989 soll also das Volksgruppenfernsehen eingeführt werden. Wann wird es diese Sendungen geben, zu welchem Zeitpunkt und mit welchem Inhalt und mit welcher Sendelänge?

Intendant Felsbach: Derzeit ist ein Vorschlag an das Kuratorium in Ausarbeitung, der einen Mehrstufenplan vorsieht. Die erste Stufe wird bereits in diesem Jahr in Kraft treten. Es geht um die Schulung des Personals. Die Startphase 1989 sieht eine Sendung von 15 bis 20 Minuten vor. Nach dem derzeitigen Stand der

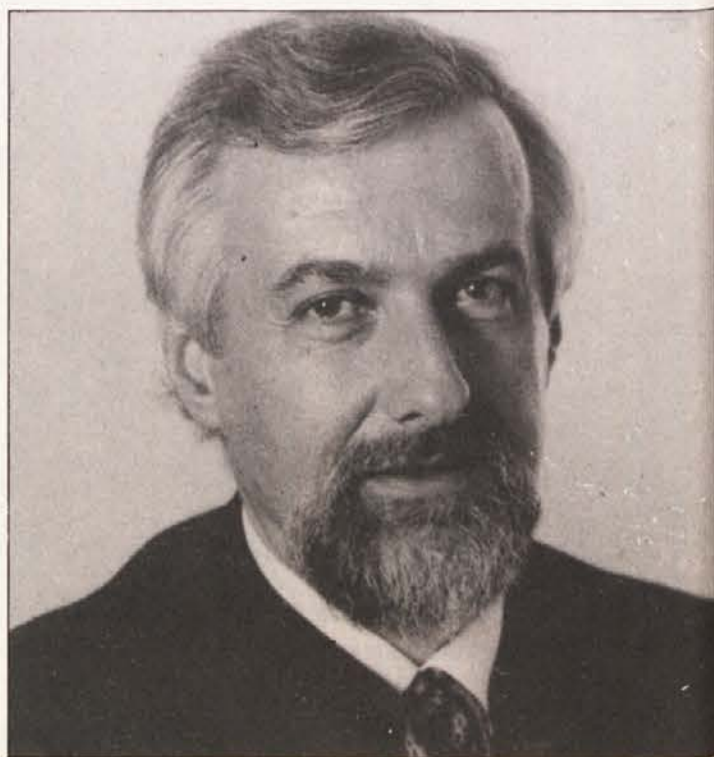
Diskussionen planen wir diese Sendung vor dem „Sportnachmittag“ am Sonntag auszustrahlen. Dabei gibt es da allerdings noch ein Problem, da der „Sportnachmittag“ keine ganz fixe Beginnzeit hat. Im allgemeinen wäre der Start um 14.00 Uhr. Wir suchen daher noch einen optimalen Sendeplatz, aber die Sendung wird Sonntag mittag stattfinden. Die dritte Phase, die 1990 in Kraft treten soll und nach dem vorläufigen Stand der Diskussionen die Endphase darstellt, sieht dann eine Sendezeit von 30 Minuten pro Sonntag vor.

Das Programm für die Kärntner Slowenen wird parallel zu den Sendungen im Burgenland für die Kroaten und Ungarn und zu den Sendungen in den anderen Bundesländern, die den Gastarbeitern gewidmet sind, ausgestrahlt.

Was die Inhalte betrifft, wird es sich zweifellos um eine Magazinsendung handeln. Also um eine moderierte Sendung, mit in der Anfangsphase zwei bis drei Beiträgen von zirka 3 bis 4 Minuten. Es wird auch die Möglichkeit von Studiogesprächen, Auftritten von Chören etc. geben. Geplant ist auch ein Informations- bzw. Nachrichtenblock.

Slovenski vestnik: Ist für Sie die Variante denkbar, daß die slowenische Sprache auch im Lokalfernsehen „Kärntner heute“ Einzug halten könnte?

Intendant Felsbach: Das ist derzeit nicht vorgesehen. Die Sendung „Kärnten heute“, jeweils um 18.30 Uhr in FS2 von

Intendant Felsbach: „Zugegebenermaßen eine Entwicklung, die in anderen Staaten schon etwas früher eingesetzt hat.“

Montag bis Freitag, ist eine rein deutschsprachige Sendung. Was eine mögliche Weiterentwicklung betrifft, verweise ich darauf, daß es derzeit eine Schemadiskussion gibt, wonach diese Sendung überhaupt geändert werden könnte. So gibt die Diskussion, die „Zeit im Bild“, die um 19.00 Uhr mit dem Österreich-Teil beginnt, zu kürzen, und dafür das Kärntner Lokalfernsehen auf 19.00 Uhr zu verschieben. Das würde insgesamt einen Verlust an Sendezeit bedeuten, so daß es auch bei dieser Variante kein slowenischer Anteil Platz hätte.

Slovenski vestnik: Auch in Zukunft nicht?

Intendant Felsbach: So wie es derzeit aussieht, nein.

Slovenski vestnik: Es gibt in den letzten Jahren eine relativ gute Zusammenarbeit mit RTV-Ljubljana. Könnte der ORF beim Volksgruppenfernsehen eventuell auch Programme von RTV-Ljubljana übernehmen und im Tauschwege eigene Programme zur Verfügung stellen?

Intendant Felsbach: Diese Variante ist denkbar, im Augenblick aber nicht praktikabel. Denn diese neukonzipierte, mit 1989 auszustrahlende Sendung für den Kärntner Raum, ist ein Magazin über und für die Kärntner Slowenen. Es ist also, auch wenn es sich um Anteile aus Laibach oder aus dem slowenischen Raum in Jugoslawien handelt, an einen Austausch, an einen Blick über Grenzen, nicht gedacht. Dies deshalb, weil die Sendezeit zu kurz ist und es genug Dinge

aus Kärnten zu berichten gibt.

Im Zuge einer langfristigen Weiterentwicklung kann es natürlich Kooperationen verschiedener Art geben. Das will ich überhaupt nicht ausschließen. Wir machen ja schon für das nationale Fernsehen gelegentlich gemeinsam gestaltete Sendungen. Ich glaube, man soll die drei Phasen, die ich vorhin geschildert habe, in Ruhe und was die Schulung des Personals betrifft, intensiv beginnen, ohne schon Schritte vorwegzunehmen, die vielleicht Mitte der 90iger Jahre denkbar sind.

Slovenski vestnik: Noch einige Fragen zum Radio. Im Moment ist es so, daß derzeit täglich von 18.10 Uhr bis 19.00 Uhr eine slowenische Sendung gesendet wird. Zweimal im Monat gibt es je eine Stunde, von 21.00 bis 22.00 Uhr, eine Kultursendung in slowenisch. Angekündigt wurde auch eine Informationssendung in der Länge von etwa zwei Minuten im Anschluß an die Mittags-Landesrundschau. Kann dieser Plan realisiert werden?

Intendant Felsbach: Ich habe von diesem Plan in dieser konkreten Form nichts gehört. Meinerseits und unsererseits hier im Hause gibt es sicher seit Anfang der Einführung der slowenischen Sendung im Jahr 1946 Diskussionen darüber, was man verbessern könnte. Aber einen konkreten Plan, im Laufe des Tages außerhalb der von Ihnen genannten Zeit von 18.10 Uhr bis 19.00 Uhr slowenische Nachrichten zu senden, einen solchen Plan gibt es nicht.

Slovenski vestnik: Die Slowenen in Triest, aber auch die italienische Minderheit in Koper haben eigene Vollprogramme, die teils, ja ich glaube zu einem sehr großen Teil, vom Staat finanziert werden. Glauben Sie, daß ein Vollprogramm für die Kärntner Slowenen möglich wäre?

Intendant Felsbach: Technisch wäre es sicher machbar, nur ökonomisch ist es überhaupt nicht zu vertreten. Unter Vollprogramm verstehe ich in diesem Fall nicht 24 Stunden pro Tag, sondern zwischen 4 und 8 Stunden. Pläne dieser Art liegen seit etwa 10 Jahren fertig in den Schreibtischladen. Es hat auch einmal einen Anlauf gegeben, die angesprochene Finanzierung durch die Bundesregierung zu erreichen. Das war noch unter Bundeskanzler Dr. Bruno Kreisky. Aber diese Gespräche haben sich zerschlagen.

Außerdem würde jetzt eine Voraussetzung wegfallen, die wir damals hatten: es war ja gedacht, ähnlich den „Ö 3-Fenstern“, für

Mit der Einführung des Volksgruppenfernsehens wartet auf das Team der Slowenischen Abteilung beim ORF-Landesstudio Kärnten eine neue Herausforderung. Auf dem Foto (von links): Redakteur Marjan Velik, Abteilungsleiter Mirko Bogataj, Redaktionssekretärin Ingrid Grabner und Redakteur Horst Ogris. Ein weiterer Redakteur wird im Laufe der kommenden Monate das Team verstärken.

den Unterkärntner Raum ein Fenster für das Lokalprogramm, also eine Art Sublokalisierung, zu installieren. Durch die Vereinbarung zwischen dem ORF und dem Verband der österreichischen Zeitungsherausgeber sind wir jetzt allerdings nicht in der Lage, über alle Frequenzen, die uns international rechtlich zustehen, zu verfügen, so daß diese technische Voraussetzung im Augenblick nicht gegeben erscheint.

Aber, wie gesagt, das ist nur ein sekundäres Problem, das primäre ist, daß wir errechnen haben, wie teuer so ein Programm kommt, auch wenn es sich um ein überwiegendes Musik- bzw. Unterhaltungsprogramm im weitesten Sinn handelt. Es kommt sehr teuer und wir haben niemanden gefunden, der uns bei der Finanzierung hilft. Wir selbst sind dazu derzeit sicher nicht in der Lage.

Slovenski vestnik: Wenn wir schon bei den Finanzen sind. Wo liegt der Kostenpunkt bei der Neueinführung des Volksgruppenfernsehens? Sind personelle Erweiterungen notwendig, gibt es Investitionskosten? Wie hoch ist ungefähr der Betrag, der für dieses Volksgruppenfernsehen seitens des Landesstudios Kärnten zur Verfügung gestellt werden muß?

Intendant Felsbach: Es ist zweifellos richtig, daß wir mit sehr hohen Kosten zu rechnen haben, weil Fernsehen eben teures Medium ist. Die finanzielle Bedeckung, so hoffe ich, wird vom Kuratorium abgesegnet. Vorgesehen ist auf der einen Seite eine Erhöhung des Stellenplanes. Es wird also einen zusätzlichen Redakteur mit slowenischer Muttersprache in Landesstudio Kärnten geben, und weitere freie Mitarbeiter, die auch zu bezahlen sind. Dazu kommen natürlich relativ hohe Teamkosten. Man darf ja nicht vergessen, daß wir bei einem angemieteten Team pro 8-Stunden-Tag mit Kosten von etwa 11.000 Schilling zu rechnen haben. Das heißt, wenn man davon ausgeht, daß für eine Magazinsendung etwa drei Drehtage gebraucht werden – abgesehen von den Aktivitäten im Funkhaus selbst – sind das alleine Kosten von etwa 40.000 Schilling pro Woche. Dazu kommen natürlich noch andere Kosten.

Wir haben errechnet, daß diese drei Sendungen, die da parallel ausgestrahlt werden, also die Sendungen für die Kärntner Slowenen, für die Kroaten und Ungarn im Burgenland, und für die Gastarbeiter in der ersten Phase, bei der angenommenen Sendelänge von 20 Minuten jährlich zusätzlich 18,8 Millionen Schilling kosten werden. Ab 1990, wenn man von einer Sendelänge von 30 Min. ausgeht, werden es 23 Millionen Schilling sein. Hier sind aber die technischen Investitionen noch gar nicht mitgerechnet.

Slovenski vestnik: Wenn es finanziell möglich sein würde bzw. in Zukunft möglich sein sollte: welche Erweiterung würde forciert werden – jene auf den Radiosektor, oder ehe im Fernsehbereich?

Intendant Felsbach: Ich glaube, diese Frage kann man erst beantworten, wenn das lokale Fernsehen für die Kärntner Slowenen mindestens ein Jahr alt ist und wenn wir wissen, wie es angenommen wird. Natürlich hat das Fernsehen im Bewußtsein der Bevölkerung einen höheren Stellenwert, auf der anderen Seite sind tägliche, mehr oder minder aktuelle Sendungen im Radio, nicht zu verachten. Man soll das Radiostandbein auf keinen Fall vernachlässigen. Wo Erweiterungsmöglichkeiten sein werden, wird man erst dann feststellen können, wenn die Akzeptanz durch die Bevölkerung bekannt ist.

Slovenski vestnik: Wir danken für das Gespräch.

DIESE WOCHEN IM

SLOVENSKI
VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Zentralverband informiert Öffentlichkeit: „Die Realität übertrifft allerschlimmste Erwartungen!“

„Die Realität übertrifft die allerschlimmsten Erwartungen“, betonte Univ.-Prof. Dr. Peter Gstettner im Rahmen der Pressekonferenz im Presseclub „Concordia“ in Wien, die vergangene Woche vom Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten einberufen worden war und zu der sich Medienvertreter aus ganz Österreich und Korrespondenten namhafter ausländischer Zeitungen, Radio- und TV-Stationen eingefunden hatten, um erste Auswirkungen des neu-

en Minderheitenschulgesetzes in Kärnten zu erfahren.

Univ.-Prof. Gstettner teilte mit, daß schon die ersten Schultage an den zweisprachigen Schulen in Kärnten gezeigt haben, daß die Versicherungen des zuständigen Beamten des Landes, Dr. Ralf Unkart, daß es zu keiner räumlichen Trennung der Schüler kommen werde, „nichts als leere, schöne Worte waren, die von der Realität bereits überholt sind.“

Gstettner machte dabei

aufmerksam, daß das Land rund 10 Millionen Schilling für bauliche Maßnahmen an den Schulen vorgesehen haben, die es an anderer Stelle wieder einsparen müsse. So wurden in diesem Jahr einige Vorschulklassen gestrichen, kleinere Volksschulklassen zusammengelegt, und damit ein negatives Klima erzeugt.

Namens des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten betonte Dr. Marjan Sturm, daß sich eine große Mehrheit der Kärntner Slowenen das neue Schulmodell nicht akzeptiere und das Gesetz für die Kärntner Slowenen unannehmbar sei. Damit im Zusammenhang kündigte der Zentralsekretär Klagen beim Verfassungsgerichtshof an. Dr. Sturm informierte die Medien auch darüber, daß in Südkärnten bereits Initiativgruppen von betroffenen Eltern und zweisprachigen Lehrern gegründet werden, um die Gleichberechtigung der slowenischen Sprache im zweisprachigen Schulwesen durchzusetzen.

Univ.-Doz. Dr. Gero Fischer verurteilte den Angriff der Kärntner Landespolitiker auf die Rektorenkonferenz als „einmaligen Akt gegen die von der Verfassung gewährleistete Freiheit der Wissenschaft.“

24.000 Besucher auf der 37. Klagenfurter Holzmesse

Mit großem und begründetem Optimismus sind Aussteller und Veranstalter in die 37. Internationale Holzmesse in Klagenfurt gegangen. Nach sechstägiger Messedauer ist festzustellen: sie wurde mit Erfolg durchgeführt. Damit hat sich die Holzmesse als eigenständige Fachmesse eindeutig profiliert und bestätigt.

Mit 24.000 zahlenden Besuchern ist die Besucherzahl gleichgeblieben wie im Jahr zuvor. Die Internationalität und die Fachlichkeit ist jedoch gestiegen. Waren es ei-

Dr. M. Sturm antwortet Dr. Unkart

Der Sekretär des Zentralverbandes slowenischer Organisationen, Dr. Marjan Sturm, hat in einer ersten Reaktion auf die Aussage des Landesamtsdirektor-Stellvertreters und „Vaters“ des Kärntner Pädagogenmodells, Dr. Ralf Unkart, wonach der zweisprachige Unterricht nach dem neuen Gesetz problemlos angelaufen sei, erklärt, daß Hofrat Unkart offensichtlich völlig uninformativ Aussagen tätigt. Tatsache ist, daß – wie von Sturm in Wien auf der Pressekonferenz dargelegt – sowohl innerhalb der Lehrer, als auch der Elternschaft, großer Unmut über die neue Schulgesetzgebung herrscht.

Unkart möge sich über die Elternabende, die in diesen Tagen an den zweisprachigen Schulen in denen es zur Segregation gekommen ist, informieren lassen. Er werde zur Kenntnis nehmen müssen, daß viele betroffene Eltern entschieden die Schülertrennung nach sprachlichen Kriterien ablehnen und schon vier Tage nach Schulbeginn die Zusammenführung der Schüler vehement fordern.

Auch was die Vorbereitung der Assistenzlehrer betrifft, liege bei Unkart ein Informationsdefizit vor. Er müßte ansonsten wissen, daß sich über 30 Kursteilnehmer in einem Schreiben an Unterrichtsministerin Dr. Hawlicek über die ineffiziente Art und Weise der angebotenen Kurse beschwerten.

Internationaler Literaturpreis „Vilenica 88“ für P. Esterhazy

Der Slowenische Schriftstellerverband in Ljubljana hat den internationalen Literaturpreis „Vilenica 88“ dem ungarischen Schriftsteller Peter Esterhazy (Foto links) für seinen modernen Roman „Beihilfliche Zeitwörter“ zuerkannt. Die Verleihung, verbunden mit einem Literatursymposium und Lesungen in Ljubljana, Štanjel und Triest, wurde in der Karstgrotte Vilenica vom Präsidenten des Slowenischen Schriftstellerverbandes Rudi Šeligo (rechts) vorgenommen. Im Rahmen dieses Treffens wurden auch Handkes Roman „Die Wiederholung“ und das „Gedicht an die Dauer“ (Drava-Verlag) in der slowenischen Übersetzung vorgestellt.

„Das andere Kärnten“ trifft sich in Klagenfurt

Die Initiativgruppe „Das andere Kärnten/druga Koroška“ veranstaltet am 23. und 24. September in der Arbeiterkammer in Klagenfurt eine Tagung zum Thema „Das andere Kärnten“.

In einem Aufruf zur Veranstaltung, auf der prominente Referenten wie Univ.-Prof. Dr. Anton Pelinka, Dr. Thomas Pluch, Univ.-Doz. Dr. Stefan Karner u. a. referieren werden, heißt es, daß es dieses „andere Kärnten“ schon gibt; – in zahlreichen Bürgerinitiativen, in der de-

mokratischen Bewegung für ein friedliches Zusammenleben der beiden Volksgruppen, in jedem einzelnen, der sich gegen Ungerechtigkeit wehrt und von einer besseren Gesellschaft träumt.

Die Tagung in Klagenfurt soll ein erster Schritt dazu sein, daß „noch viel zu zersplitterte andere Kärnten“ zusammenzuführen, neue Ideen zu gebären und neue Aktivitäten vorzubereiten. „Das andere Kärnten muß nur das Bewußtsein seiner selbst gewinnen und es wird

die versteinerten Verhältnisse zum Tanzen bringen“, heißt es in dem Aufruf.

Nähere Informationen über die Veranstaltung bzw. das Programm sind unter der Klagenfurter Telefonnummer (0 463) 51-53-26, Walter Egger, erhältlich.

Die Veranstaltung schließt am Samstag, dem 24. September, mit einer Podiumsdiskussion zum Thema „Wie weiter zum anderen Kärnten?“ und einem Kulturprogramm.

nerseits hohe Wirtschaftsrepräsentanten, unter anderem der österreichische Landwirtschaftsminister Dipl.-Ing. Riegler, der österreichische Wirtschaftsminister Robert Graf, und der ungarische Forstminister Jenoe Vancsa, so kamen andererseits Fachdelegationen aus ganz Europa und auch Interessenten aus Süd- und Westafrika.

Eine unter den Besuchern durchgeführte Befragung stellt eindeutig fest, daß die Zahl der ausländischen Besucher an der Holzmesse gestiegen ist und mit 25,7 Prozent Ausländern einen respektablen Wert aufweist.

Damit ist ein ausländischer Besucheranteil an der Internationalen Holzmesse in Klagenfurt zu verzeichnen, wie er kaum von einer anderen Messe in Österreich aufzuweisen ist. Bei den ausländischen Besuchern ist vor allem die Bundesrepublik Deutschland hervorzuheben, die mit 11,1 Prozent den stärksten Ausländeranteil in Klagenfurt ausmacht, gefolgt von Jugoslawien und Italien. Ein voller Erfolg war auch der „Jugoslawien-Tag“ auf dieser Messe.

KOMENTAR

dr. FRANCIJA
ZWITTRAZ VSO PARO
V ES?

Mockovo potovanje v Moskvo je bilo pravzaprav odveč. Novice, ki jih je prinesel domov, niso nove saj je o čevkanjih že pred svojim obiskom v Sovjetski zvezi; namreč, da kaže Moskva razumevanje za avstrijske težnje po priključitvi v ES.

Ze res, s stališča avstrijskih velepodjetij so take želje povsem razumljive; to je razumljivo menda celo sovjetski zunanji minister Ševardnadze. Hkrati pa je poudaril, da je avstrijska nevtralnost steber za stabilne razmere v Evropi. Prav tu pa se že neha moskovsko razumevanje avstrijskih želja.

Vsakdo ve, v katero smer se razvija ES: tako belgijski Tindemann kot nemški Genscher od Avstrija ne zahtevata zaman - v primeru pristopa k ES - „vse ali nič“. In „vse“ pomeni: popolno poslušnost Bruslju, kjer komandira ZRN. Od zakonodaje v zvezi z zaščito narave in okolja, skupne valute pa tja do skupnega vojaškega bloka.

Samo modrooki Mock lahko obljublja avstrijski javnosti, da bi s priključitvijo rešili vse gospodarske težave: vse bo ceneje od avtomobilov, televizorjev od cigaret, gradiščanski kmetje pa bodo svoje vino celo ponujali na francoskem trgu, skratka, mleko in strd se bosta cedila.

To magično leto bo menda leto 1992, ko bo zaživel evropski trg in vsak, ki bo ostal zunaj, bo hudo nastradal. Zato velja geslo: priključitev hic et nunc, kaj nam mar državna pogodba in zakon o stalni nevtralnosti, ki smo ga sprejeli pred tolikimi leti.

Kakšna slična argumentacija! V prvi republiki je veljalo, da Avstrija brez priključitve k Tretjemu rajhu ne more preživeti („nicht lebensfähig“). In danes: brez priključitve k ES Avstrija ni „konkurenčna“. Kako je rekel Karl Marx? Zgodovina se ponavlja. Prvič kot tragedija, drugič kot farsa. Vsaka ima svojega avtorja. Upajmo, da bo Mock manj uspešen.

Gallob razburjen,
vendar podatki o
revščini držijo!

Deželni svetnik in socialni referent deželne vlade Rudolf Gallob je ostro zavrnil študijo Avstrijskega centralnega statističnega urada in WIFO, ki sta na podlagi statističnih podatkov ugotovila, da je Koroška za Štajersko druga najrevnejša zvezna dežela v Avstriji (SV je že poročal o tem). Po teh podatkih mora izhajati vsaka sedma družina s povprečnim mesečnim dohodkom 4.900 šilingov; samo ena tretjina Korošcev (za primeru, več kot 60 % Dunajčanov) pa letno odhaja na dopust.

Gallob pa ne prizna teh podatkov, čes da niso verodostojni. 'Protidokaz': koroški statistični almanah navaja povsem druge podatke. Po mnenju Galloba tudi način, okoliščine in čas raziskav za študijo niso pripravi za avtentične izpovedi o življenjskem standardu in dohodkih koroškega prebivalstva. Vendar socialni referent pred televizijsko kamero ni bil v stanju postreči z drugimi podatki. Dunajsko raziskavo je zavrnil z dokaj 'nespornimi' argumenti: tudi s 5.000 šilingi se da na Koroškem lepo živeti, saj ima večina

deželni svetnik R. Gallob

omenjenih na primer svoj vrtiček, je dejal Gallob. Razen tega je Koroška turistična dežela in zato ljudem tudi ni treba iti kam drugam na dopust, se je glasil drugi argument.

Na vprašanje, ali deželna vlada razpolaga s podatki o družbenih slojih z najnižjimi dohodki, je deželni svetnik odvrnil, da ima podatke samo o skupnem povprečnem dohodku prebivalstva... Takšni protesti brez dvoma nakažejo dejstvo, da odgovorni politiki nočejo priznati dejanskega stanja. Statistiki na Dunaju pa so v preteklosti že večkrat tožili, da na Koroškem običajno 'frizirajo' podatke. Da na Koroškem prevladujejo druge 'socialne' kategorije, pokaže tudi specifično koroška rešitev za zdravnike v turnusu: v razpravi z odgovornim referentom za zdravstvo, Gallobom, so se predstavniki medicov v turnusu pritožili zaradi nizkih plač; mladi zdravniki dobijo po šest-ali večletnem študiju za svoje delo v bolnicah 6.000 šilingov; celo čistilke dobijo višjo plačo. Gallobov odgovor: saj je to tudi prav, čistilke so vendar izučene delovne sile, medtem ko mladi zdravniki še niso docela zaključili svoje izobrazbe...

Vodstvo statističnega centralnega urada je Gallobov 'protest' takoj zavrnilo. Pravijo da so podatki reprezentativni, upoštevane so bile vse okoliščine (tudi sezonska brezposelnost), analize urada pa so med drugim tudi delovna podlaga za avstrijski parlament. Tudi predsednik koroške delavske zbornice, deželni poslanec Josef Quantschnig, je potrdil pravilnost podatkov statističnega urada.

24.000 obiskovalcev
na lesnem sejmu

Organizatorji in razstavljalci 37. mednarodnega lesnega sejma v Celovcu so zelo zadovoljni. S 24.000 obiskovalci je ostalo število v primerjavi z lanskim letom enako, vendar se je sejem dokončno uveljavil kot strokovna gospodarska prireditel. To je nenazadnje potrdila tudi nav-

zočnost ministrov Grafa in Rieglerja ter pomembnih gospodarskih predstavnikov sosednjih držav.

Iz povpraševanja obiskovalcev pa je razvidno, da je bilo 25,7% inozemcev. S tem se ne more ponašati noben drug sejem v Avstriji. Največ obiskovalcev je bilo iz ZRN, Jugoslavije in Italije, med njimi pa je bilo veliko strokovnjakov iz lesnega gospodarstva.

Zasedanj ob gospodarski razstavi se je udeležilo 2.500 obiskovalcev. Med strokovnimi predavatelji na 37. lesnem sejmu je bil tudi Filip Tschertov, ki je sodelavec tovarne „Obir“ na Rebrci, za čigar referat so se strokovni poslušalci zelo zanimali.

OGLASA

Prodajam
gradbeno parcelo ob
Klopinijskem jezeru.

Podrobnejše informacije na telefonski številki 0 4239/2460

Š a n s a

z a m l a d i n o

Sodeluj do 1. 10. pri posebnem srečelovu. Izpolni in oddaj list.

Čakajo 3 opreme za mladinsko sobo in 10 kompjuterjev.

RUTAR
DOBRLA VAS · BELJAK
CENTER

NOVO V BELJAKU

Tečaji
slovenščine

Društvo „Naš otrok“ v Celovcu bo tudi v tem šolskem letu vodilo tečaj slovenščine. Tečaj bo vsak četrtek od 16. do 18. ure v prostorih otroškega vrtca. Prej (med 15.30 in 16.00) pa bo otroško petje z Lenčko Kupper. Pouk se bo začel 6. oktobra, poučevala pa bosta Manja Smrečnik in Danilo Prušnik.

Dom v Tinjah ponuja 5 tečajev slovenščine. Dva tečaja bosta pri kapucinih v Celovcu (Waagasse 15), ki ga bo vodil Franc Kristof. Tečaj za začetnike (1. del) se bo začel 3. oktobra (18.00), za napredujoče (1. del) pa v sredo, 5. oktobra (18.00). Trije tečaji pa bodo v Tinjah. Direktor Mirko Srienec bo začel s tečajem za začetnike v torek, 4. oktobra, ob 20.00, s tečajem za napredujoče pa v četrtek, 6. oktobra, ob 18.00. Tečaj „Slovenščina za Slovence“ (mag. Lojze Pušenjak) pa se bo začel v četrtek, 6. oktobra, ob 15.00.

Celovec: 158 ljudi
nima strehe nad glavo

Ugotovitev, da mora izhajati na Koroškem vsaka sedma družina z dohodkom, ki je manjši od 4.900 šilingov in da 97.000 upokojencev prejema najmanjšo možno pokojnino, je bila za socialnega referenta Galloba povod za izjavo, da je možno s 4.900 šilingi celo udobno živeti. Ogorčenje med ljudmi je razumljivo, saj mnogi na lastni koži najbolj občutijo, kaj pomeni biti socialno zapostavljen.

Če bi se Gallob malo pozanimal o dejanskem socialnem položaju pri nas na Koroškem, bi lahko ugotovil, da je bilo v Celovcu konec meseca julija 158 ljudi (61 žensk, 59 otrok in 38 moških), ki niso imeli strehe nad glavo. V tej statistiki pa so zajeti samo tisti, ki so v najhujši stiski zaprosili za pomoč pri društvu AWOLL (Arbeiten-Wohnen-Leben-Lernen). To je združenje raznih socialnih ustanov, ki skuša pomagati ljudem vsaj za prehodno

dobro z zasilnimi stanovanji.

Namesto takšnih izjav bi moral Gallob razmišljati o tem, kako bi lahko pomagal ljudem, ki pridejo iz zapora, iz psihiatričnega oddelka, ženskam z otroki, ki morajo bežati pred nasiljem svojih mož ali osebam, ki so iz kakršnega koli razloga socialno zapostavljene. Mnogi teh ljudi nimajo niti najmanjšega upanja, da bi našli začasno rešitev, ker so brez finančne osnove, stanovanja pa so draga.

Društva AWOLL sicer skuša pomagati tem ljudem v najhujši stiski. Nekateri projekti so že uspeli, vendar primanjkuje denarja za nadaljnjo pomoč. Vse dokler družba ne bo imela razumevanja za individualne potrebe, ne bo možno rešiti v zadostni meri takšnih problemov. Kako naj bi družba razumela te probleme, če jih pristojni politiki niso pripravljene reševati in namesto tega prikrijevajo resnico.

Srečanje bivših
pregnancev

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 25. septembra 1988 s pričetkom ob 14. uri pri Ogrisu v Bilčovsu svoj redni občni zbor, ki bo spet povezan z družabnim srečanjem bivših pregnancev.

Vsakoletni Dan izseljencev je postal tradicionalno srečanje vseh, ki so s svojim bojem in trpljenjem doprinesli k zmagi nad nacifašizmom in ki se tudi danes priznavajo k načelom politike miru, demokracije in enakopravnega sožitja.

Na občnem zboru bodo bivši izseljenci dobili tudi podrobna pojasnila o novih določilih zakona o oskrbi žrtev in o enkratni častni priznavalnini, ki jo je Avstrija ob 50-letnici nacistične zasedbe namenila borcem proti fašizmu in žrtvam nacističnega nasilja.

25. septembra se bomo bivši izseljenci z družinami in prijatelji zbrali v Bilčovsu, da skupaj potrdimo našo izseljeniško zavest!

Zveza slovenskih izseljencev

V idilični kraški jami Vilenica so letos tretjič podelili mednarodno literarno nagrado – „VILENICA 88“. Ob tej priložnosti prireja Društvo slovenskih pisateljev dispute, literarne matinee, pri katerih sodelujejo avtorji iz številnih srednjeevropskih dežel. Kot znano, je bil tokrat nagrajen madžarski pisatelj Peter Esterhazy. Letošnja „VILENICA 88“ je izredno uspela tako po udeležbi kot po odmevnosti.

To je bil tudi povod, da smo pobudnika in glavnega organizatorja „VILENICE“ Veno Tauferja prosili za pogovor, v katerem nam je obrazložil glavni namen podeljevanja te mednarodne literarne nagrade, ki je deležna čedalje večjega zanimanja doma in v tujini.

Z Venom Tauferjem se je pogovarjal naš urednik Andrej Kokot.

„Vilenica“ – naša pot v evropski svet

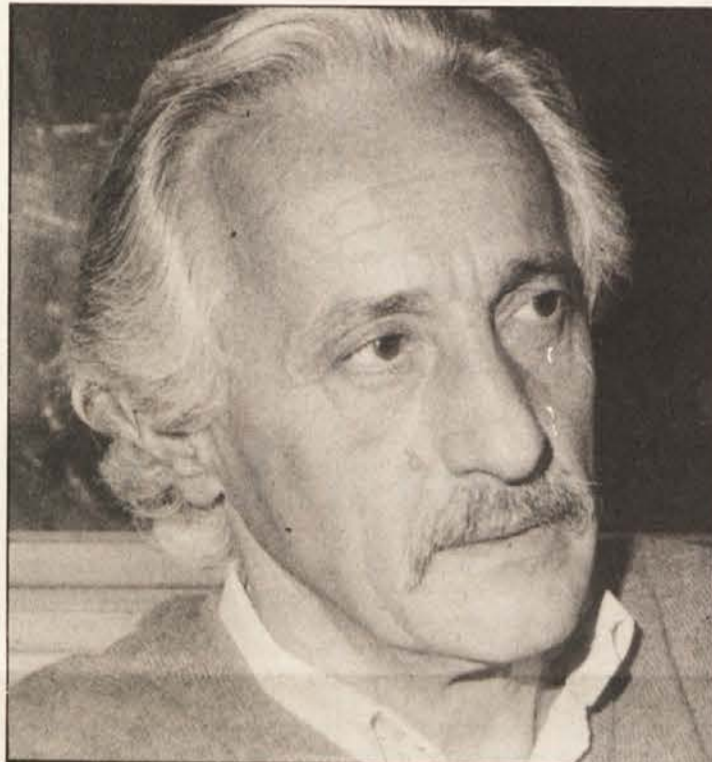
SV: Vi ste pobudnik ustanovitve in glavni organizator nagrade VILENICA. Letos jo je DSP podelilo madžarskemu pisatelju Petru Esterhazyju. Povejte, kaj je glavni namen te mednarodne nagrade?

Taufer: Pomen nagrade VILENICA je večplasten. Za Društvo slovenskih pisateljev pomeni to neko afirmacijo srednjeevropskem, in s tem ko se nagrada utrjuje, tudi drugih področjih, se pravi tudi v širšem evropskem prostoru. To je v kontekstu povezano z našo akcijo in namenom društva, ki je popularizacija slovenske književnosti v svetu. To je čisto domača korist te hiše oziroma društva samega. Druga plast je seveda ta, da se s to mednarodno nagrado, ki jo podeljuje DSP, postavlja slovenska kultura enakovredno, predvsem pa samozavestno ob bok drugim srednjeevropskim kulturam in literaturam. Tretja plast, oziroma tretji segment mednarodne literatne nagrade VILENICA, ki pa je enako pomembna, pa je tako imenovani srednjeevropski fenomen. To je zelo enostavno rečeno, vendar najkrajše. Te tako imenovane manjšine in majhne srednjeevropske literature, ki so neka specifična tega področja Evrope, ki jih najdemo med velikimi vzhodnimi in zahodnimi literaturami in kulturami, so na nek način v odrinjenem položaju. To velja enako za češko, madžarsko, slovaško, kot za slovensko ali hrvaško literaturo. To so literature, ki so odrinjene ali pa včasih

zapažene na način, ki ni primeren zanje, to je mnogokrat silno banalen, če pa ne banalen, pa predvsem zgolj političen vzrok. VILENICA pa naj bi poudarila predvsem to, da srednja Evropa ni političen pojem, da to ni fenomen, ki ga je mogoče označiti z geopolitičnimi mejami ali pa z geopolitičnimi kartami.

SV: Prav zaradi zavzemanja za srednjeevropski prostor nekateri Društvo slovenskih pisateljev očitajo neke vrste oporečništva. Kaj pravite k temu?

Taufer: Ja, preprosto zato, ker povezujejo to zgolj s poli-

Veno Taufer,

rojen 1933 v Ljubljani, pesnik, prevajalec in teatrolog. Taufer je predstavnik modernizma in hkrati najmarkantnejši predhodnik slovenske pesniške avantgarde šestdesetih let. Izdal je vrsto pesniških zbirk (Svinčene zvezde, Ujetnik svobode, Pustolovščine in druge) napisal je tudi dramo Prometej in tema sončne zenice in knjigi kritik in esejev o avantgardnem in eksperimentalnem gledališču.

Veno Taufer je tajnik Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani, po poklicu pa je urednik literarnih oddaj pri RTV Ljubljana.

tiko. Politika je del te srednje Evrope, ker je ravno tu meja med vzhodom in zahodom, med tako imenovanim boljševisko-leninističnim vzhodom in njegovo ideološko agresivnostjo, in na drugi strani med tehnokratsko, komputersko oziroma kibernetično zahodno tehnološko civilizacijo. Vendar se zo na samem političnem nivoju trenutno precej izboljšuje, vsaj ljudje, ki to opazujemo, smo optimisti.

SV: Kako je z vključevanjem evropskega dela Sovjetske zveze, ali recimo Romunije, kjer prebiva precej drugih narodnosti?

Taufer: Že od samega začetka dalje smo rekli in tudi v statut smo zapisali, da to področje srednje Evrope ni geopolitično področje, ampak je področje množice kultur. Radi bi v VILENICO zaobjeli vse te tako imenovane male in manjše kulture tega področja, kateremu ravno ta različnost, to nenehno menjavanje oziroma modificiranje idej, vplivov, pritiskov, ki prihajajo z vzhoda ali zahoda, daje posebno značilnost, da bi jih vključili. Letos smo vključili Lužiške Srbe in Litvance, več preprosto finančno ne zmoremo. Če se bo ideja VILENICA dejansko širila še naprej in se utrjevala, bo

morda prišlo do nekaj takega, več ali manj celotnega pokrivanja.

SV: Kaj pa zapad, recimo Francija, Španija ali Danska, kjer živijo razne manjšine in razvijajo svojo literaturo?

Taufer: Mislim, da je prav, če ostanemo pri nekem profilu nagrade, ki smo si ga zastavili od vsega začetka. Ta nagrada je resda na nek način ambiciozna, vendar ambiciozna do svojega cilja oziroma svoje meje. Je profilirana, je pravzaprav ena silno redkih nagrad, kolikor jaz poznam ta pojav nagrajevanja oziroma nagrad. Malo jih je tako profiliranih, tako kot je ta, pa nobena. Morda tudi zato tako zanimanje zanjo, oziroma za dogajanje ob tej nagradi, ker ima zelo jasno izdelan profil. Seveda jasno izdelan profil za tiste, ki se jih tiče, se pravi za nas, ki smo v tej takozvani srednji Evropi. Te nagrade ne bi širili v nek drug krog.

SV: Doslej so nagrado prejeli avtorji, ki so v svoja dela vnašali slovenski elementi, ki je za nas bistven, da prodre v literaturo. Kako pa je obratno s slovenskimi avtorji, s prevodi v nemški oziroma širši evropski svet?

Taufer: S tem, ko sem prihajajo avtorji in tudi publicisti, prevajalci, esejisti, založniki, uredniki, ki jih ne samo informiramo, ampak se na nek način vežejo na VILENICO, na našo akcijo, ostaja na ta način vez med nami in njimi, ki bo verjetno dolgoročno rodila sadove, o tem ne dvomim.

Dosedanji dobitniki nagrade „Vilenica“ Peter Handke, Peter Esterhazy in Fulvio Tomizza z Venom Tauferjem.

Gradbeni sektor ZSZ in zadrug

Vsak, kdor je v zadnjih mesecih le malo sledil poročilom medijev, je nedvomno slišal o pojmu Evropska skupnost (ES) in Evropska gospodarska skupnost (EGS).

Vanjo se namerava do leta 1992 vključiti tudi Avstrija. Na televiziji in v časopisih že lahko zasledimo, kako se vsa avstrijska gospodarska podjetja pripravljajo na vstop v „ES“. V tej zvezi pa je predvsem od manjših podjetij slišati precej kritike, a tudi večja podjetja, ki so si v Avstriji na kakršenkoli način ustvarila svoj „status-quo“, se bodo morala preumeriti!

Kar zadeva gradbeni sektor, so avstrijska gradbena podjetja in njihova politika v situaciji, ki ni povoljna za vstop v Evropsko gospodarsko skupnost.

Med avstrijskimi gradbe-

nimi predpisi in normami EGS so še preširoke in pregloboke razpoke. Teh pa ne bo mogoče premostiti samo s kooperativno pripravljenostjo in federalistično trmo.

Gradbene smernice EGS predvidevajo, da se proizvodi, ki ustrezajo temeljnim predpisom, lahko prodajajo v vseh državah EGS. K temu primer: V Avstriji zvezna dežela „A“ ne sme prodajati produkta „X“ v zvezni deželi „B“.

Seveda bo morala Avstrija tozadevno hitro ukrepati! Nasplošno gledano, bodo ponudniki nudili strankam še večjo izbiro in upajmo – po ugodnejših cenah.

Naše zadrug, z zvezo na čelu, so v zadnjih letih močno razširile izbiro gradbenih proizvodov.

Za izgradnjo hiše vam nudimo ves material od zidave

kleti pa tja do dimnika.

Podrobnejša ponudba:

gradbeni material za kleti: vsevrstni betonski proizvodi, betonski zidaki, posredujemo gotovi beton, vse za kanalizacijo, greznice, betonske stropce itd.

za nadaljnjo gradnjo hiše: vse vrste opeke raznih proizvajalcev (Brenner, Steirische Ziegelwerke, Wienerberger), opečne stropce, dimnike (Schiedel, Plewa).

za streho: ostrešje, deske, late, seveda tudi raznovrstno strešno opeko (Bramac, Eternit, Villas itd.).

za notranjo izgradnjo hiše: okna (lesena, plastična, kovinska) od firm Internorm in Hrachowina, strešna okna (Velour), vhodna vrata, notranja vrata, garažna vrata (Atlas) itd.

Ometi, izolacije vseh vrst:

heraklith, kamena in steklena volna itd.

Nudimo tudi obloge za tla, npr.: parkete, navadna lesena tla iz smrekovih, borovih ali macesnovih desk...

Nadalje vam tudi strokovno svetujemo in napravimo gradbene ponudbe za kompletno hišo.

Informirajte se pri vaših zadrugah ali na Zvezi slovenskih zadrug (blagovni oddelek, Rožanska cesta 85, tel. št. 0463 / 262118/78).

Na kratko sem vam želel predstaviti, da so zveza in zadrug začele delovati z večjo in kompletnejšo ponudbo tudi na gradbenem področju. Prepričan sem, da se boste naših ponudb posluševali.

**Franc Haschej
vodja gradbenega
oddelka ZSZ**

Poslovni razvoj ZSZ in posojilnic v prvih osmih mesecih 1988

Pri Zvezi slovenskih zadrug in posojilnic je bil poslovni razvoj v prvih osmih mesecih letošnjega leta zelo zmeren. Povečale so svoje poslovanje za 2,1% na 1.164.000 šil. To je v slovenskem zadrugnem sektorju opazimo, da porast hranilnega vlog ni več takšen kot v preteklih letih, ker je še posebej v letošnjem letu zaznati padež brutosocialnega produkta preko 4%, to pomeni, da Avstriji v letošnjem letu sijo nadpovprečno visoki denarja za konzumne in druge artikole, varčujejo pa na drugih področjih. Povpraševanje po posojilih kreditih pa je bilo v prvih osmih mesecih za 14% višje kot v letu 1987. Tudi pri bančnih ustanovah je opaziti večje povpraševanje po kreditih, kar je tudi vplivalo na povečanje bruto nacionalnega produkta v Avstriji. Zveza in posojilnice teh mesecih napram lanski letu porasli z 762 na 869 šil.

KGZ Pliberk v Celju

Kmečko-gospodarska zadruga Pliberk je tudi letos postavila na Celjskem obrtni sejmu, ki ga je v soboto 12. septembra odprl predsednik jugoslovanske zvezne vlade Branko Mikulić. Kot na povedal poslovodja pliberk zadruga Stanko Čik, je zadruga Pliberk ta razstava zelo pomembna, ker obrtni sejem zavzema široko vse področje, iz katerega hajajo njihovi kupci iz Slovenije. Poleg tega pa je bilo letošnji otvoritvi poudarjeno, da bodo po novi jugoslovanski ustavi, ki bo sprejeta do konca tega leta, imeli zadrug obrtniki več možnosti za razvoj svoje dejavnosti. Ustavne spremembe pa se pripravljajo tudi na področju kmetij. Razstavni prostor pliberk zadruga je bil več čas obiskan, kupcem pa je bilo voljo več sodelavcev zadruga Pliberk. Ob že tradicionalni dobri povezavi zadruga s kmetijsko Slovenijo je poslovodja Stanko Čik prepričan, da njihova navzočnost na sejmu Celjskem obrtnem mu obrestovala in prispevala k dobrim poslovnim rezultatom.

Davčna reforma in kapitalne družbe

S 1. januarjem 1989 bo kot posledica velike davčne reforme začel veljati nov zakon o obdavčenju korporacij. Za koga v Avstriji sploh velja ta korporacijski davek?

V prvi vrsti za:

- kapitalne družbe (družba z omejenim jamstvom; delniška družba)
- gospodarske zadrug
- privatne pravne osebe (npr. društva).

To so subjekti, ki so najpogosteje podvržene korporacijskemu davku. Ob robu bi omenil, da je fiskalni doprinos korporacijskega davka leta 1986 znesel približno 12 milijard šilingov, to je samo pičlih 10% vsote, ki jo je avstrijska država pridobila z davki (davek) na dohodek in davek na zaslužek). To pa tudi pomeni, da fiskalna obremenitev kapitalnih družb ni tako grozna, kot to ponavadi razglašajo podjetniki.

Ena izmed osnovnih novosti novega zakona je dejstvo, da so se v zveznem ministrstvu za finance končno odločili za izredno nizko davčno stopnjo. Do sedaj je bila po zakonu o korporacijskem davku najnižja stopnja 30%, najvišja pa 55%. S prvim januarjem 1989 bo davčna tarifa za dobiček kapitalnih družb znašala enotno samo še 30 odstotkov. Tako je v zakonu o korporacijskem davku samo še ena davčna stopnja. Dobitek kapitalnih družb se obdavči tudi v primeru, če kapitalna družba ta „dobitek“, ki ga je prigrisnala med letom, zadrži v podjetju, to pomeni, da ga ne razdeli med družabnike.

Ta nizka davčna stopnja pa je tudi omogočila, da je zakonodajalec lahko razširil takozvani „privilegij udeležbe“.

Kaj pomeni ta privilegij?

Če se je družba A finančno udeležila pri družbi B, potem je morala konec leta obdavčiti tudi tisti del dobička, ki si ga je pridobila „zaradi udeležbe“ pri družbi B (vsi vemo, da se pri drugem podjetju ponavadi udeležimo samo takrat, če pozneje od te udeležbe črpamo dobiček – to je pač gospodarska logika). V našem primeru je družba B konec leta zaključila z dobičkom – del tega dobička pa je morala odvesti družbi A.

Po dosedanji zakonodaji je družba B primorana, da od celotnega dobička (torej tudi od tistega dela dobička, katerega bo odstopila družbi A) plača korporacijski davek. S tem pa stvar še ni končana. Družba A mora za dobiček, za katerega je plačala davek že družba B, plačati davek še enkrat. S tem je bil isti dobiček dvakrat obdavčen. Ker je bila ta ureditev pretrda celo za finančnike, so si kot rešitev izmislili takozvani privilegij udeležbe.

Ta privilegij priznavajo samo takrat, če so dani sledeči pogoji:

- družba se mora pri kapitalu druge družbe udeležiti z vsaj 25%
- udeležba mora trajati neprekinjeno vsaj 12 mesecev.

Konkreten primer:

Družba A s Koroške se je pred tremi leti udeležila pri družbi B na Dunaju s 50%. Družba B plača družbi A ob koncu leta 1987 delež v višini 1.000.000 šil. Ker v našem primeru vidimo, da je družba A udeležena z več kot 25% (prvi pogoj) in je bil poleg tega rok udeležbe več kot leto (drugi pogoj), letnega deleža v višini 5. mil. šil. ni treba obdavčiti.

Veljavnost tega privilegija udeležbe traja še do konca leta 1988. Od 1. 1. 1989 dalje se bo ta privilegij razširil, kar pomeni, da bo za vse dobičke iz udeležb veljal samo enkrat korporacijski davek (in ne tako kot do sedaj, ko so bili dobički iz udeležbe kapitalnih družb lahko dvakrat obdavčeni, kot je razvidno iz prejšnjega pojasnila).

Vendar pa si je zakonodajalec kljub temu pridržal izjemo tudi za v bodoče: prej sem omenil, da se dobički, ki se izplačujejo v krogu med seboj povezanih in udeleženih družb po novem zakonu obdavčijo samo enkrat. V primeru, da se avstrijska kapitalna družba udeleži pri kapitalni družbi v inozemstvu (npr. v Zapadni Nemčiji), zanjo velja prejšnja ureditev, kar pomeni, da ji dobiček ni treba na novo obdavčiti samo takrat, če je bila udeležena v višini preko 25% in je rok udeležbe pretekel eno leto.

Če bi bil zakonodajalec dosleden, potem bi moral opustiti tudi ta pridržek, ki bo vsekakor še nadalje veljal za avstrijske kapitalne družbe, ki so se udeležile pri inozemskem kapitalu. Že zaradi zakonskih ureditev inozemstva marsikaterim družbam ni mogoče, da bi se udeležile s preko 25%. S tem pa te družbe tudi nimajo možnosti, da bi bil dobiček iz inozemskih udeležb v Avstriji neobdavčen.

Čeprav je stopnja novega korporacijskega davka nenaavadno nizka (samo 30%) in bo veljala tudi za dobičke zadrug (!), je zakonodajalec zamudil, da bi za udeležbe avstrijskih kapitalnih družb pri inozemskih kapitalnih družbah uvedel iste ugodnosti, kakršne bodo v bodoče lahko imele samo v

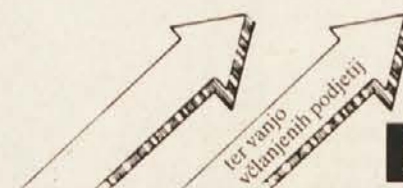
Avstriji med seboj udeležene kapitalne družbe – namreč samo enkrat obdavčenje s korporacijskim davkom.

Po mojem mnenju pa se to v bodoče lahko še spremeni – namreč z vstopom v Evropsko gospodarsko skupnost.

Ob koncu: Po davčni reformi se bo breme korporacijskega davka za kapitalne družbe v Avstriji znatno znižalo, tako da bo Avstrija – gledano iz davčnega vidika – postala za investitorje bolj atraktivna kot so npr. ZR Nemčija, Francija, Velika Britanija... itd. In to nekaj pomeni, če pomislimo, da sodi Avstrija med tradicionalne „davčne“ države. Zakaj omejiam ta davčni vidik?

V današnji gospodarski strukturi Evrope šteje fiskalni doprinos davkov med najvažnejše denarne vire posameznih držav. Visoko industrializirane zapadne države imajo visoko razvit in kompliciran davčni sistem. Prav tako tudi Avstrija. Za največji del podjetij je torej davčno posvetovanje tudi indikator za investicije, za poslovanje in nezazadnje tudi za pravno obliko lastnega podjetja. Za nas Slovence pa to dejstvo tudi pomeni, da bomo na gospodarskem področju pokazali pripravljenost k bolj odprtemu mišljenju napram davčnim strukturam.

dr. Marian Wakounig

Uredništvo

"Slovenski vestnik"

Občni zbori

Kmečka gospodarska zadruga Šentjanž v Rožu poslovalnicama v Bilčovsu in Kotmari vasi

Občni zbor te naše zadrugne ustanove je potekal v nedeljo, 8. 1988 pri Tišlarju v Šentjanžu v Rožu.

Predsednik upravnega odbora Vili Moschitz je pooblaščen preko 40 zadrugnikov iz Šentjanža, Bilčovsa, Kotmare vasi ter drugih krajev, ki spadajo v okoliš te zadrugne.

V svojem poročilu za poslovno leto 1987 je navedel, da se je morala zadruga po priključitvi blagovnih oddelkov Bilčovske Posojilnice-Bank v Bilčovsu in Kotmari vasi šele nekako navaditi na poslovanje takem obsegu in ga koordinirati.

Letni promet je dosegel 15 mil. šilingov. Napram letu 1986 je finančni promet zelo razadoval samo v Šentjanžu.

Skupni poslovni rezultat kmečke poslovalnice je bil negativen in upravni odbor je opovedal ukrepe v smeri zniževanja stroškov.

Poudaril je tudi, da morajo poslovanje zadrugne skrbeti predvsem poklicni poslovodje, celotno zadevo poznajo in jo sledujejo in šele v drugi vrsti upravni odbor, ki na svojih sejanjih potrjuje poslovanje in daje dodatne predloge.

Predvsem na agrarnem področju je situacija težka, ker so cene in s tem tudi prodajne cene in krmil zelo znižale. Pri tem pa je treba upoštevati, da zadruga služi članom in ne le v tem oziru, da se jim ni treba daleč voziti po potrebsčine.

Poročilo nadzornega odbora je podal njegov predsednik Hermann Müller, ki je v bistvu opozoril na isto problematiko. Po obratitvi in potrditvi zaključnega računa za leto 1987 se je odvila živahna diskusija, v kateri je poseglo mnogo

navzočih članov.

Posojilnica-Bank Borovlje bo v svoji podružnici v Šentjanžu še naprej uradovala tako, da bo pri tem pomagal nameščenec zadrugne, ki ga bo sofinancirala tudi posojilnica.

Predlagano je bilo tudi, da naj zadruga prouči možnost razširitve poslovanja ob cesti na Ljubelj. Pa tudi zadrugna stavba v Šentjanžu bi bila kljub potrebnemu varčevanju potrebna najnujnejšega popravila.

Predsednik Vili Moschitz je o tekočem poslovanju v letu 1988 dejal, da promet napram lanskemu letu nekoliko naza-

duje, da pa so že vidni rezultati ukrepanja v smeri zniževanja stroškov.

Pozval je člane zadrugne, naj se poslužujejo njene ponudbe. Ob zahvali poslovodjem ter nameščencem zadrugne pa jih je pozval k še večji prizadevnosti in varčnosti v prid našega zadrugništva.

V imenu Zveze slovenskih zadrug sta se občnega zbora udeležila poslovodja dipl. trg. J. Habernik ter vodja agrarnega oddelka dipl. inž. Štefan Domej, ki sta ob tej priliki izrekla zahvalo za požrtvovalno delovanje upravnemu in nadzornemu odboru ter vsem nameščencem. **Hak**

Posojilnica-Bank Hodiše-Škofiče

Zadnji občni zbor Posojilnice-Bank Hodiše-Škofiče, ki je potekal v prostorih posojilnice Škofiče dne 15. julija 1988, je obravnaval zaključni račun za leto 1987 ter aktualna vprašanja poslovanja posojilnice v letošnjem letu. Predsednik Hermann Jäger je poleg številnih škofiških in hodiških zadrugnikov lahko pozdravil tudi poslovodji Zveze slovenskih zadrug dipl. trg. J. Habernika ter Draga Pörtscha ter višjega revizorja Franca Krištofa.

Bilančna vsota posojilnice je v letu 1987 dosegla nekaj nad 40 mil. šil., bilančni rezultat pa je bil rahlo pozitiven, tako da je bilo mogoče z njim nekoliko znižati prenos izgube iz prejšnjih let. Ugotovljeno je bilo, da se je bilančna vsota združenih posojilnic Hodiše in Škofiče prav posebno v zadnjih letih močno dvignila, saj je skupna bilančna vsota v letu 1982 znašala le nekaj nad 20 mil. šil. in se je v teh letih torej podvojila.

Poročilo nadzornega odbora

je podal predsednik Folti Paulitsch, ki je še opozoril na to, da mora biti posojilnica prav posebej pozorna na malega varčevalca in na malega posojiljomalca.

O poslovanju v letošnjem poslovnem letu je bilo rečeno, da je porast posojil in kreditov dober in da se dobro razvijajo tudi dohodki od storitev.

Ker je Posojilnica-Bank Hodiše-Škofiče kljub združitvi še vedno zelo majhna, so se v lanskem letu pogovarjali s Posojilnico-Bank Bilčovs o tesnejšem sodelovanju. Ker do združitve med posojilnicami ni prišlo, je bilo poudarjeno, da se je treba o tem ponovno pogovarjati in da je potrebno, da pri tem prevladajo poslovni interesi nad ozko lokalnimi.

Dober poslovni rezultat in zelo lepo nanovo zgrajena poslovna stavba v Škofičah pa zbudjata poslovodjema, nameščenkini, upravnemu ter nadzornemu odboru nov optimizem za nadaljnje poslovanje.

Večje obresti za posojila in kredite

V zadnjih treh mesecih je Avstrijska narodna banka kar nekajkrat zvišala diskontno stopnjo za menice in sicer najprej s 3,5 % in pred kratkim še s 4 % na 4 %. Narodna banka Avstrije je to storila zaradi varovanja stabilnosti šilinga in povezi s tem, da so se krediti

podražili tudi drugod in to predvsem v Združenih državah Amerike. Tako so se podražila posojila in krediti tudi pri nas, čeprav bi razvoj inflacije, ki letos dosega nekaj nad 2 %, te podražitve ne narekoval. Vzporedno s podražitvijo posojil in kreditov so se zvišale tudi obresti na hranilne vloge, ki so od 16. avgusta t. l. dalje, sledeče:

24 mesecev	3 1/4 %
vloge z vezavo vsaj 36 mesecev	3 3/4 %
varčevalna pisma 60 mesecev	5,5 %
varčevalna pisma 72 mesecev	6,0 %

Povprečno so se obresti na hranilne vloge zvišale za 0,25 %, obresti na posojila in kredite pa so od 1. septembra dalje višje za povprečno 0,5 %. Ta ukrep je tudi povzročil, da so se podražili tudi vsi novi krediti, pri katerih država, dežela ali druge institucije subvencionirajo obresti.

Hak Kunčič

vloge na vpogled	2 7/8 %
vloge z vezavo vsaj 6 mesecev	3 %
vloge z vezavo vsaj 12 mesecev	3 1/8 %
vloge z vezavo vsaj	

V prejšnji številki Slovenskega vestnika smo poročali o kritiki učiteljev zaradi pripravljanih tečajev za novi šolski zakon. Pri tem smo kritizirali tudi način poročanja v slovenski oddaji koroškega radia in napisali, da „tega ne more prekriti niti trenutna kampanja za novi šolski model koroških in javnih občil in celo v slovenski oddaji koroškega radia. Posledica teh nekaj kritičnih besed je pismo Mirka Bogataja, ki ga v celoti objavljamo.“

Šola: Jeza in resignacija

Solze pritiskajo iz oči človeku teden za tednom, leto za letom, desetletje za desetletjem, ko bere Vestnik in črno na belem vidi, kakšen revež je, kako mu vsi hočejo hudo. In ni jih malo takih, ki se potem, ko si obrišejo nos, enkrat odločijo, da nočejo več biti reveži. „Novo šolsko leto... začeli so z ločevanjem otrok... „Zid“ tudi v Kotmari vasi... Jeza in resignacija na pripravljanih tečajih... Dvo- reznost brez meja...“

To so samo nekateri naslovi v zadnjem. Da o prejšnjih ne govorim. In o člankih pod naslovom „Sredi prijavnega roka izključno negativna propaganda. Kako naj se ob vsem, kar bere, odloči atej na robu narodnostne skupnosti?“

Ne morem si kaj, zdi se mi, kot da bi zastavili vse sile za čim večji polom, da bi bilo še več prostora za jamranje in jadikovanje. Dr. Dieter Antoni, ki se z vsem srcem zavzema za uspeh reforme in se iz prepričanja uči slovensko, je a priori nesprejemljiv, nemško govoreči referenti na pripravljanih seminarjih pavšalno diskvalificirani, in da bo mera polna, tudi slovenski: Dr.

Valentin Inzko, Dr. Pavle Zablatnik, Tomi Ogris, da jih navedem samo nekaj, „nimajo prave kvalifikacije“, ko skušajo interesiranim enojezičnim učiteljem odpirati dostop do slovenske identitete?

To, kar očitati pavšalno drugim, delate sami že desetletja: ločujete, odštevate. Zid postavljate. Čas je za premislek. Za konec destruktivnosti, za začetek konstruktivnega dela. Za narodnostno skupnost in ne vedno proti komu ali čemu. Vsaj trikrat na leto bi rad bral kaj vzpodbudnega (ne hura-patriotskega).

Kar pa zadeva „kampanjo za novi šolski model“ v radiu: Moja dolžnost kot vodja slovenskega sporeda ni iskati priznavanja organizacij ali stranki, temveč skrbeti za strokovno in kvalitetno informacijo na podlagi radijskega zakona in programskih smernic. Če v posameznih primerih kakšni organizaciji ali stranki kaj ni prav in skuša groziti in izsiljevati, je to za mene sekundarno. Kot znano, avstrijski radijski zakon predvideva možnost pritožbe na zato predvidenih gremijih. **Mirko Bogataj**

Odgovor uredništva Slovenskega vestnika na ta frontalni napad na vse bivše in sedanje urednike in sodelavce lista je kratek: Mirko Bogataj je s tem pismom dokazal, da ima očitno moten odnos do drugih slovenskih medijev, posebno do Slovenskega vestnika. S tem pismom se je diskvalificiral sam. Očitno le drži že večkrat izražena kritika, da Bogataj svojo novinarsko nalogo in dolžnost, namreč kritično in objektivno obveščanje javnosti o dogajanih in dejstvih, zamenjuje s slepo pokorščino direktivam, kakršne mu narekujejo vodilni koroški politiki in oblast. Ali bo jasno rečeno: Nekateri so Bogataja kritizirali zaradi njegovega „uradnega novinarstva“, ki ga skuša prekrivati s psevdo-objektivnostjo.

Koroški Slovenci pa pričakujejo od slovenskih medijev – v ta krog spada tudi ORF – da obširno in kritično informirajo, ne pa da molčijo kot sedaj v šolskem vprašanju, ko oblast postavlja ločevalne stene, ko se na pripravljanih tečajih širi jeza in resignacija med učitelji, ko starši že nekaj dni po začetku novega šolskega leta izražajo svoj strah pred popol-

nim ločevanjem otrok, ko deželna oblast silovito pritiska na občine itd.

V slovenskih oddajah o vsem tem ni bilo dosti slišati. Obratno. Vodja slovenskega oddelka Mirko Bogataj se je celo kot (strokovni) referent vključil v uresničevanje zakona, ki ga odklanja večina koroških Slovencev, odklanja pa ga tudi veliko število učiteljev, staršev in nenazadnje rektorska konferenca avstrijskih univerz ter druge pomembne in priznane osebnosti v Avstriji in izven države.

Res je čas za premislek, za konec „uradnega obnašanja“, za začetek pravega kritičnega novinarskega dela – za Mirka Bogataja!

Tudi v našem uredništvu ne delamo brez napak, toda očitati nam, da desetletja ločujemo, odštevamo in postavljamo zidove, je napad, ki ne izvira iz trezne analize. To je emocionalen, živčen in nepremišljen izpad, ki ne sodi med novinarske kolege.

Upati je, da je bil le muha enodnevnica.

Kolegialen pozdrav.

Uredništvo Slovenskega vestnika

ZADRUGA v Dobrli vasi išče

skladišnika

Pogoji: vozniško dovoljenje za nakladalnik (Stapler-Führerschein) ter za skupine B, C in po možnosti G. Praksa potrebna. Plača po dogovoru. Prijave na tel. št. 042 36/25-57 ali osebno

1938 – 1988: Odzivi na sedanost preteklega

Knjiga, ki je odgovor na pozabljenost

Pozabljenost sedanega avstrijskega predsednika je postala svetu simbol za avstrijski odnos do nacionalsocialistične preteklosti. Razprave o zamolčani preteklosti pa so v Avstriji spravile na noge najširše demokratično in antifašistično gibanje po ustanovitvi druge avstrijske republike. Knjiga „Die Leiche im Keller“ dokumentacijsko in samoupodablja-joče zbira in predstavlja to gibanje po znamenitih osebah, besedah in izjavah.

IGOR SCHELLANDER

Vrsta nasprotnikov pozabljenega oficirja Hitlerjevega wehrmachta in današnjega predsednika republike Avstrije je neskončna. Avstrijski pisatelj srbskega porekla Milo Dor je v ediciji, ki je pred kratkim izšla pri dunajski založbi Picus, zbral reprezentativen izbor prispevkov znamenitih avstrijskih umetnikov, novinarjev, znanstvenikov ter predstavnikov družbenih in političnih združenj, ki so jih v teku preteklih dveh let podali v okviru protesta proti Waldheimu. To so npr. članki in govori Alfreda Hrdličke, Petra Turrinija, Petra Handkeja, Michaela Scharanga, Elfriede Jeli-

nek, Erike Weinzierl, Antona Pelinke, če navedem samo nekatere izmed 80 oseb, katerim je v tej knjigi dana beseda. Zbirka ni samo dokumentacija gibanja, kateremu se je priključila srenja osveščenih in naprednih avstrijskih intelektualcev.

Osredotočena na avstrijski fenomen „Kurt Waldheim“ nudi knjiga tudi neobičajen literarni užitek. Vrsta vodilnih avstrijskih pisateljev je politične mitinge in druge protestne prireditve proti oporekanemu predsedniku republike izkoristila, da je z ostrim persom in pikro besedo izrazila kritiko na račun Waldheimma, uradne Avstrije in nemogočih razmer, ki prevladuje v tej državi.

Za pokušnjo besedilo Georga Hoffmanna-Ostenhafa Das Holzpferd

Vor kurzem hat Bundespräsident Waldheim bange gefragt: Muß denn dieses Holzpferd immer wieder aufgestellt werden?

Ja, es muß.

Alois Mock meinte in der letzten TV-Pressesunde: „Noch ist der Republikanische Club nicht ganz Österreich.“ Nun gut... Aber wäre es nicht wunderbar, wenn Österreich ein republikanischer Club würde, ein Club, in dem die republikanischen Tugenden herrschen: Zivilcourage, Weltoffenheit, Konfliktfähigkeit und -fähigkeit. Wäre das nicht wunderbar?

Bisher wurde Waldheim immer nur kritisiert. Man muß bitte auch einmal das Positive sehen: Waldheim ist ein großer Förderer der Wissenschaften und Künste.

Die Geschichtswissenschaft steht dank Waldheim in einer nie dagewesenen Blüte. Die Geschichte der Nazizeit wird untersucht, die Rolle der Wehrmacht, der Krieg am Balkan...

Die Künstler lassen sich von unserem Bundespräsidenten inspirieren. Die Skulptur hinter mir etwa (das Hrdlicka-Pferd) ist eine der berühmtesten Skulpturen auf der ganzen Welt geworden.

Die Psychoanalyse wiederum, lange Jahrzehnte bei uns als jüdische Schweinerei geschmäht, wurde hierzulande dank Waldheim nicht nur wieder heimisch, sie ist heute geradezu populär. Wer wüßte heute nicht, was Verdrängung ist, was Verleugnung bedeutet? Wer weiß heute nicht, was Trauerarbeit sein soll?

Die Aufklärung marschieret. Dank Waldheim. Er ist nicht nur eine große Verleugnungsmaschine, sondern auch eine große Aufklärungsmaschine. Und noch eins. Waldheim hat eine fast mystische Fähigkeit: Er zieht magisch-magnetisch alles an, was mies, meskin und medioker ist in unserem Land. Das alles sammelt sich um Waldheim, um ihn zu verteidigen.

Und da liegt eine Chance: die Chance, daß er bei seinem Untergang – und er wird untergehen – diese Bagage, diesen „Ruß“ mit sich in den Abgrund zieht.

Rede auf der Kundgebung auf dem Stephansplatz, am 28. 2. 1988.

Želeli je, da se bo knjiga dobro prodajala. Nenazadnje je tudi to nekakšen prispevek gibanju proti trmastemu oportunistu, ki je nastopil, da uniči dober glas Avstrije in s tem tudi tistih, ki si tega nikakor ne zaslužijo...

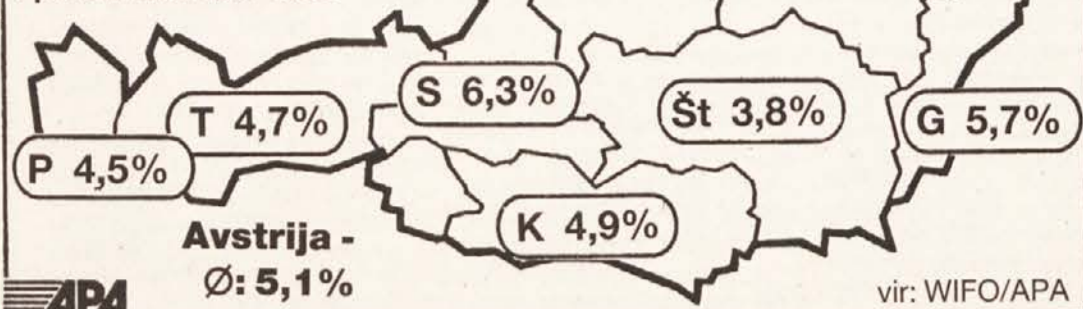
Milo Dor (izd.), DIE LEICHE IM KELLER – Dokumente des Widerstandes gegen Dr. Kurt Waldheim, založba Picus, Dunaj aprila 1988. 144 strani, AS 148.-

ALFRED HRDLICKA

Gospodarska rast: Dunaj nazaduje

ustvarjanje bruto-vrednosti v prvem kvartalu 1988

Prvi podatki o povišanju notranje bruto-vrednosti še ne pomenijo konjunkturo...

Avstrija: Je kdo videl konjunkturo?

Ali končno lahko z optimizmom gledamo na domače gospodarstvo? Ali je v gospodarstvu zdaj res visoka konjunktura? Časopisje kar naprej objavlja razveseljive novice, kakor da bi ravno dohiteli zastavljene cilje preteklosti.

IGOR SCHELLANDER

Dejansko so zabeležili avstrijski statistični uradi nekatere pozitivne spremembe. O izboljšanju gospodarskega položaja govori povečanje naročil – predvsem iz tujine. Zato je bil izvoz v prvem polletju leta 1988 za 10% večji. Očitno je zaživel tudi domači trg. Avstrijci spet porabijo več denarja za nakupe (+ 6%) – zdaj večji konzum pa spravi v obtok tudi tisti denar, katerega so v preteklih letih vlagali v banko. Statistiki ugotavljajo izredno visoko zaposlitev, ki naj bi bila dosegla svoj višek v juliju. Delež brezposelnih naj bi bil temu ustrezno padel na štiri odstotke. Za enkrat je lahko zadovoljen tudi finančni minister. Davčni dohodki države so se v tem prvem polletju povečali za 5,4 odstotka.

Vendar konjunktorni trendi kaj rado prikrivajo dejanske strukturne težave in pomanjkljivosti narodnega gospodarstva (Volkswirtschaft). Luknja v zvezni blagajni postaja čedalje večja, državni dolg se slej ko prej veča. 1987 se je povečal za 13,1 odstotka na 697,5 milijard šilingov. Račune za varčevalno politiko koalicije plačuje večinski del prebivalstva – delavci, nastavljeni, penzionisti, socialno šibki, študentje itd. To je pač neizbežna „usoda“, katero nam so namenili socialistični in meščanski politiki: vsak mora k varčevanju prispevati svoj delež... Čisto druga pa je kajpada na najvišji ravni. Kolegi finančnega ministra se niso mogli ali hoteli podrediti vsem varčevalnim ukrepom vlade. Tako je zdaj med budžetnimi osnutki finančnega ministra Lacine in željami

ostalih ministrov nastala vrzel 30 milijard šilingov. Ministrom pa deloma že zmanjkuje sredstev za kritje potreb in izdatkov v svojih resorjih. Dejansko ta trenutna konjunktura sapica ni zajela tistega industrijskega sektorja, kateremu so politiki in gospodarstveniki namenili odločilno vlogo v konjunkturi. Na področju proizvodnje visokostandardnih končnih izdelkov ni bilo pričakovanih napredkov, medtem ko so proizvajalci surovin in delnih izdelkov očitno našli več kupcev za svoj proizvod.

Problem avstrijske industrije pač je, da še vedno ni dovolj konkurenčna. Težave in pomanjkljivosti se pojavljajo predvsem v podzavljani industriji, v zaostaju proizvodnje, previsokih delovnih stroških, premalih izdatkih za raziskovanje; zastoj pri vlaganju denarja in pomanjkljivo izobraževanje kadrov pa sta stvari, ki dolgoročno večata strukturne težave.

Kaj bo z nerazvitimi?

MIHA PASTERK

V posebni raziskavi, ki je nastala na osnovi podatkov zastopnikov delavskega sveta, koroška delavska zbornica zatrjuje, da je bil v prvih mesecih tega leta gospodarski položaj na Koroškem (konjunktura) dokaj ugoden. To trdijo na podlagi podatkov o naročilih, namestitvi ali odpovedi delovnih mest in z ozirom na pomanjkanje strokovnih delavcev.

Naročila so se najbolj povečala v rudarstvu in lesarstvu, najslabša pa so bila v tekstilni

in elektro-industriji ter v prometu.

38,6% zastopnikov pričakuje namestitve novih delovnih sil, 7,7% jih predvideva odpoved delovnih mest. V turizmu ter usnjarski in elektro-industriji napovedujejo po eni strani veliko novih delovnih mest, po drugi pa prav toliko odpovedi, kar opozarja na visoko nihanje teh gospodarskih panog. Največ strokovnih delavcev primanjkuje v turizmu, tekstilni, kovinski in lesni industriji ter gradbeništvu, grafični in papirni industriji. Z izjemo tekstilne industrije bodo podjetja v naslednjih

dvanajstih mesecih investirala med 61,5 in 100 odstotkov.

Positivni trend pa ne more spremeniti dejstva, da je veliko regij, predvsem na južnem Koroškem, ki so gospodarsko zapostavljene in nerazvite. Dejstvo je, da slaba infrastruktura odganja morebitne podjetnike. Če bi kdajkoli zaprli tudi tovarno „Obir“, je iluzija, da bi se tam še kdaj namestilo kakšno podjetje, ki bi nadomestilo delovna mesta. Za to regijo je ohranitev delovnih mest prav gotovo važnejša, kakor besedičenje o konjunkturi na Koroškem.

Atraktiven Graški sejem z inovacijami

V soboto, 1. oktobra, se začne „Graški jesenski sejem internacional“, ki bo odprt do nedelje, 9. oktobra. Inovativne in atraktivne ponudbe bodo tudi letos presenetile obiskovalce. „Mednarodne modne novosti“ so težišča v povsem spremenjeni hali 1. V halo 5 se bo napolnil tisti, ki ga zanima strokovna razstava za notranjo opremo stanovanj in obnovo starih hiš.

Za manjša in srednje velika podjetja bo zanimiva zlasti strokovna razstava za pisarniško avtomacijo in telekomunikacijo v hali 10.

Gastronomski model NOVO s strokovno razstavo za gastronomijo in hotelirstvo v hali 12 bo nudil vse

potrebščine za gostinjske obrate. Nadalje bosta v tej hali razstavi „Kopalnice & savne“ ter „Mize in postelje“.

Navodila „Da bi bilo življenje lažje“ boste našli na strokovni razstavi za zdravstvo in življenjsko pomoč v zgornjem nadstropju hale 12, kjer bo tudi „Domača obrt, doma in po svetu“.

Da na Graškem sejmu razmišljajo tudi o bodočnosti, je razvidno iz težišča v hali 16, namreč „Energija prihodnosti – biomasa kot nosilec energije“.

Kmetijstvo, gradbeništvo in center montažnih hiš so nadaljnja težišča Graškega sejma.

„Mednarodne modne novosti“

„Casa“ – strokovna razstava za notranjo opremo stanovanj in obnovo starih hiš.

„Pisarna 90“ – strokovna razstava za pisarniško avtomacijo in telekomunikacijo.

„Gastronomski model NOVO“ – strokovna razstava za gastronomijo in hotelirstvo.

„Kopalnice & savne“

„Mize in postelje“

„Da bo življenje lažje“ – strokovna razstava za zdravstvo in življenjsko pomoč.

„Domača obrt, doma in po svetu“

„Energija prihodnosti“ – biomasa kot nosilec energije

Stiki za uspešnejši jutri

Graški jesenski sejem internacional
1. do 9. oktober 1988

„Štajerski Korošec“ Hans Langitz je šele v osemdesetih letih začel razstavljal svoje „cartoone“, zbadljiv humor ujet v črno-bele karikature. Trenutno razstavlja v celovški kulturni taberni „Pri Joklnu“, kjer je na ogled in naprodaj okoli 20 risb z različno vsebino. Tematski lok se razpenja od žigosanja nesmiselnosti vojn, tja do karikiranja odnosov med spoloma. Ob razstavi se je mogoče zamisliti tudi o brezbržnem in zaničujočem odnosu srednjeevropskih turistov do narodov v Mali Aziji, kajti številne skice so nastale letos poleti v Turčiji.

Izkoristite veliko priložnost – Prijave še možne!

Od 7. do 9. ali od 8. do 10. okt.

Vestnikov hit '88: Rovinj – Rdeči otok

Uredništvo Slovenskega vestnika tudi letos vabi na tridnevno potovanje z avtobusi in ladjo na prelepo istrsko obalo. Po izredno nizki in mikavni ceni smo ga pripravili skupno s turistično agencijo Sommeregger. Peljali se bomo v Rovinj, od tam pa na izredno lepi Rdeči otok. Tam bomo stanovali v hotelu ISTRA, visoke A-kategorije.

Letos smo pripravili še posebno ugodnost: namreč lahko se odločite, kdaj boste potovali. Na izbiro sta dva termina, namreč Vestnikovo potovanje od petka, 7. do nedelje 9. oktobra, ali pa od sobote, 8. do ponedeljka 10. oktobra.

VESTNIKOV HIT '88 pa stane po osebi samo 1.150,- šilingov.

(Dodatek za enoposteljno sobo je dnevno 70 šilingov, otroci do šest let starosti potujejo brezplačno, če spijo s starši v isti sobi).

V ceno so vključene naslednje storitve: avtobusni prevoz s Koroške do Rovinja in nazaj, dva polna penziona in dodatno kosilo v hotelu, lokalni ladijski prevoz obala-otok-obala ob prihodu in odhodu, poldnevni izlet z ladjo.

Vozni red avtobusov za Vestnikov hit '88

Proga 1: 6.00 Pliberk, 6.10 Šmihel, 6.15 Globasnica, 6.25 Dobrla vas, 6.40 Velikovec, 7.15 Celovec

Proga 2: 6.00 Šentlipš, 6.10 Žitara vas, 6.25 Železna Kapla, 6.45 Galicija, 6.55 Grabštanj, 7.15 Celovec

Proga 3: 6.20 Šentvid, 6.30 Škocijan, 6.40 Tinje, 7.15 Celovec

Proga 4: 6.15 Hodiše, 6.25 Škofiče, 6.30 Šentilj, 6.45 Bilčovs, 7.00 Kotmara vas, 7.15 Žihpolje, 7.30 Borovlje

Proga 5: 6.00 Brnca, 6.30 Vrba, 6.35 Rožek, 6.40 Šentjakob, 6.50 Podgorje, 7.00 Sveče, 7.05 Bistrica, 7.15 Šentjanž, 7.30 Kožentavra

Podrobnejše informacije vam nudi Slovenski vestnik (telefon: 0463/514300-40), Tarviserstraße 16, Celovec.

Prijave sprejemata Slovenski vestnik (glej zgoraj) ter agencija Sommeregger, Walter von der Vogelweideplatz 3, Celovec (telefon: 0463/37000).

Turistična agencija

SOMMEREGER

Walter von der Vogelweideplatz 3,
Celovec – telefon: 0463/37000

Posebno ugodni počitniški leti

Tunis
od 10. do 14. 10.
3.700 šil.

London
od 21. do 26. 10.
do 2.570 šil.

Šmarješke toplice
od 23. do 30. 10.
avtobus,
polni penzion
3.500 šilingov

Pred 9. srečanjem pisateljev narodnostnih skupin

Prihodnji petek bo pri Kovaču na Obirskem spet srečanje pisateljev narodnostnih skupin – tokrat že 9. po vrsti. Prireditelji so Slovenska prosvetna zveza, Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji, Društvo slovenskih pisateljev v Ljubljani, Slovensko prosvetno društvo „Valentin Polanšek“, Slovenski P.E.N. in Koroški P.E.N. ter Grazer Autorenversammlung. Torej lepo število pisateljskih združenj, ki so garant za številno in raznoliko udeležbo.

Pisatelji se bodo letos pogovarjali o prevajanju umetniških besedil. Uvodni referat bo imela Silvija Borovnik, nato pa bo Horst Ogris govoril na temo: Prevajanje, zavajanje, laž. Še isti večer pa bo ob 20. uri literarno branje. V soboto bo s predavanjem pričela Helga Mračnikar, ki bo sprego-

Maja Haderlap je organizacijsko pripravila obirsko srečanje

vorila o literaturi koroških Slovencev v prevodu, medtem ko bo Hans Kitzmüller referiral o literarni večjezičnosti v okolici Gorice/Gorizia. Popoldne bodo sledili kratki referati vabljenih avtorjev in prevajalcev, zatem pa bo možnost odprte diskusije. Zvečer bo zbranim pisateljem zapel vokalni ansambel Obirski fantje. V nedeljo je na sporedu literarna matineja na Radišah, kjer se bodo

udeleženci srečanja predstavili z branjem iz svojih del.

Prireditelji pričakujejo besede ustvarjalce, prevajalce in književne teoretike z Dunaja, Gradiščanske, z Koroške, iz Slovenije, Trsta, Gorice, Južne Tirolske in iz Lužic v Nemški demokratični republiki. Pisatelji manjšinskih narodov in narodnosti bodo razpravljali na Obirskem o problemih prevajanja književnosti, glavna skrb pa bo posvečena dejstvu, da je za pisatelje manjšinskega naroda zelo težavno prodreti iz izolacije v širši kulturni prostor, zlasti večinskega naroda. Upajmo, da bo obirsko srečanje prispevalo k temu, da bodo pisatelji manjšinskih narodov imeli v bodoče več možnosti, da so s svojo literaturo prisotni tudi izven države v kateri živijo in ustvarjajo.

Vabilo na

LITERARNO BRANJE

v četrtek, 22. septembra 1988, ob 19.30 uri
v Mestni hiši v Celovcu.

Brali bodo: Lojze Kovačič, Dane Zajc, Rudi Šeligo, Niko Grafenauer, Veno Taufer, Milan Dekleva in Vlado Žabot. Branje bo dvojezično. Ne zamudite priložnosti in spoznajte moderno slovensko literaturo!

Program IX. srečanja pisateljev narodnostnih skupin na Obirskem pri Železni Kapli

Petek, 23. septembra
do 15.00 prihod udeležencev v hotel Obir v Železno Kaplo, kjer bodo gostje tudi prenočevali
16.00 začetek srečanja: Silvija Borovnik: Literarno prevajanje, Horst Ogris: Prevajanje, zavajanje, laž.
18.30 večerja
20.00 literarno branje

Sobota, 24. 9.
10.00 Helga Mračnikar: Literatura koroških Slovencev v prevodu
11.00 Hans Kitzmüller: Literarna večjezičnost v okolici Gorice/Gorizia
13.00 kosilo
15.00 Kratki referati vabljenih avtorjev in prevajalcev, diskusijski prispevki, odprti forum.
19.00 večerja – nastop Obirskih fantov

Nedelja, 25. 9.
10.30 Literarna matineja na Radišah

Literarni teden v Šentvidu ob Glini

Letošnji literarni teden (3. po vrsti) v Šentvidu ob Glini je potekal pod geslom „Koroška – je samo ena“ („Kärnten – is lei ans“). Prireditve so bile v prostorih šentvidskega mestnega muzeja.

Prireditelji so k sodelovanju povabili tudi koroške slovenske besedne umetnike. Tako so prejšnji ponedeljek poleg pisatelja Ernsta

Petza nastopili še Maja Haderlap, Kristijan Močilnik in Janko Messner, ki so oblikovali glavni del literarne prireditve. Občinstvo je pozorno prislunilo branju naših pisateljev. Maja Haderlap se je predstavila s pesmimi iz zbirke Bajalice. Kristijan Močilnik in Janko Messner, ki se je tudi literarno lotil problematike ločevalnega šolskega modela, sta raz-

burila duhove z branjem jedke proze, s katero sta predočila poslušalcem na svoj način položaj Slovencev oziroma odnos večine do slovenske manjšine na Koroškem. V okviru literarnega tedna v Šentvidu je na enem izmed literarnih večerov sodeloval tudi Florjan Lipuš. Branje slovenskih pesnikov in pisateljev je zbudilo veliko zanimanje.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Četrtek 21. 9. 19.30	mestna hiša v Celovcu	LITERARNO BRANJE Bere: Lojze Kovačič, Niko Grafenauer, Veno Taufer, Milan Dekleva in Vlado Žabot. Branje bo dvojezično.	Slovenska prosvetna zveza in Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji
Petek 23. 9. do nedelje 25. 9.	hotel Obir v Železni Kapli in pri Kovaču na Obirskem	9. SREČANJE PISATELJEV NARODNIH SKUPIN	Slovenska prosvetna zveza in Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji
Petek 23. 9. 20.00	Kulturni dom na Brnci	TOLMUN IN KAMEN – NICHT WAHR, JOHANN! (Tone Partljič) Desetič – zopet na Brnci – malo drugače – nova zasedba. Igrajo: Regina Wutti, Hanzl Urschitz, Marija Hrovath, Lojzi Gallob, Zofija Debevec, Marjan Gallob. Režija: Peter Militarov. Scena: Saša Kump, Janez Debevec.	SPD Dobrač
Od 23. 9. do 25. 9.	v Selah	JUBILEJNI MISIJSKI PRAZNIK 23. 9. maša v siro-malabarskem obredu; predstavitev akcije misijskih bogoslovcev; odprte razstave afriških preprog. 24. 9. misijski popoldan z otroki za otroke „Spoznajmo druge dežele“; mladi s Koroške in iz Slovenije razmišljajo o sodobnem misijskem delu in pomoči tretjemu svetu (m. dr. Anica Tomažič, Pepe Marketz, Janko Krištof, Anica Plesnik-Kober, Marko Vilfan). 25. 9. slovesno pritrkavanje; – afriška kuhinja; blagoslovitev vozil; slovesno zahvalno bogoslužje.	
Petek 23. 9. sobota 24. 9.	Delavska zbornica Celovec	„DRUGA KOROŠKA“ – ZBOROVANJE 23. 9. (19.30): Die verflizte Heimat“, univ. prof. dr. Anton Pelinka o strukturah oblasti in aktualnem političnem položaju v Avstriji in na Koroškem. 24. 9. (9.00) „Wo man mit Blut die Grenze schrieb“, Thomas Pluch poskuša analizirati posebno koroško vzdušje. (10.45) „Der unheimliche Anschluss“, dr. Margit Scherb o Evropski skupnosti in avstrijskih željah za pristop. 14.00 Delovni krožki. (19.00) „Kako naprej do druge Koroške“, razpravljajo: Volker Helledorf, Marija Jurič, Monika Kirscher-Kohl, Gerlinde Müller-Grohotosky. (21.00) Kulturni program: Ansambel Drava, Heino Fischer.	Iniciativna skupina za „drugo Koroško“
Sobota 24. 9. 20.00	pri Pušniku v Šentkandolfu pri Kotmari vasi	VESELICA GORJANCEV Za ples igrajo „Fantje iz Podjune“, srečolovci.	Slovensko prosvetno društvo Gorjanci
Sobota 24. 9. 20.00	Velika dvorana „Neue Burg“ v Velikovcu	ZBOROVSKI VEČER ALPE-JADRAN Nastopajo: Mešani zbor Corale di Ranscedo, Moški zbor Vres s Prevalj, Mešani zbor Vokalensemble Völkermarkt, Moški zbor Scholle z Vovber, Moški zbor Kralj Matjaž iz Libuč, Ljudska glasba Marin iz Dobrle vasi.	Iniciativa za kulturno sodelovanje
Sobota 24. 9. 20.30	Kulturni dom na Radišah	TOLMUN IN KAMEN – NICHT WAHR, JOHANN! Nastopa: Igralska skupina SPD Dobrač z Brnce	SPD Radiše
Nedelja 25. 9. 14.00	pri Ogrisu v Bilčovsu	REDNI OBČNI ZBOR SLOVENSkih IZSELJENCEV povezan z družabnim srečanjem bivših pregnancev, ki ga bodo s svojim nastopom obogatili člani domačega Slovenskega prosvetnega društva Bilka. Na občnem zboru bodo dobili bivši izseljenci podrobna pojasnila o novih določilih zakona o oskrbi žrtev in o enkratni častni priznavalnini, ki jo je Avstrija ob 50-letnici nacistične zasedbe sklenila za borce proti fašizmu in žrtve nacističnega nasilja.	
Nedelja 25. 9. 14.00	Drabosnjakov dom na Kostanjah	„NEKOČ V STARIH ČASIH“ Interesente prosimo, da se javijo pri predsedniku SPD Drabosnjak, Janezu Lesjaku, tel.: 0 4274/4051	Slovensko prosvetno društvo Drabosnjak na Kostanjah
Sreda 28. 9. 19.30	Mladinski dom Mikschalle 4, Celovec	„ZDAJ PA VEM KAKO“ – komedija Gostuje: Gledališka skupina „GEOS“ z Vač	SŠD in SPZ
Sobota 1. 10. 20.00	Kulturni dom Šentprimož	TOLMUN IN KAMEN – NICHT WAHR, JOHANN! Nastopa: Igralska skupina SPD Dobrač z Brnce	SPD Danica

IZLETI, POTOVANJA

7. do 9. 10. ali 8. do 10. 10.		VESTNIKOV HIT '88 ROVINJ – RDEČI OTOK več o potovanju v posebnem oglasu	Slovenski vestnik
2. 10.		Društveni izlet Slovenskega prosvetnega društva Borovlje. Izlet bo v nedeljo, 2. oktobra; ogled zanimivosti v okolici Ljubljane. Prijave sprejema Melhior Verdel, tel.: 0 42 27/2891 (do 23. septembra).	

Četrtek 29. 9. 19.30	Katoliški dom prosvete v Tinjah	SREDNJA AMERIKA – CERKEV V KONFLIKTU Predavatelj: Leo Gabriel	Sodalitas
Četrtek 6. 10. 19.30	Mladinski dom Mikschalle 4 Celovec	„PONIŽANI IN RAZŽALJENI“ Mešani pevski zbor Grün Alternative Rož poje pesmi zatiranih narodov	Liste (Grüne) in Zelena delovalna delavnica na Koroškem.

RAZSTAVE

Kulturna taberna Pri Joklnu	Razstava del Hansa Langitza (Cartoons)	
Sele v novih prostorih občine	Kmečka hiša v Selah – Stalna razstava	
Kärntner Landesgalerie	ONSTRAN REALIZMA (Jenseits des Realismus) Razstava umetnikov 11 regij obdobja 1945 – 60. Na razpolago bo petjezični katalog (nemško, italijansko, srbohrvaško, slovensko in madžarsko). do 2. 10.	Delovna skupnost Alpe Jadran
Galerija Tinje	Razstava umetniških del slikarskega tedna v Svečah Razstava traja do 19. oktobra.	
Samostan v Šentpavlu	ZGODOVINSKA SREDIŠČA DEŽEL ALPE-JADRAN Mednarodna potujoča razstava, odprta do 27. septembra (odprta dnevno med 10-12 in od 14-17).	

SLOVENSKI VESTNIK

družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. **Zastopstvo za Jugoslavijo:** ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. **Letna naročnina:** 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 18.000 dinarjev. **Oglaš:** 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 1.500.000 dinarjev.

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. **Uredništvo in uprava:** 9020 Celovec, Tarviser Straße 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, teleks 42 20 86 ZSO. **Glavni urednik:** Ivan P. Lukan; **urednika:** Andrej Kokot, Andrej Mohar. **Tisk:** Založniška in tiskarska Borovlje. **Zastopstvo za Jugoslavijo:** ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. **Letna naročnina:** 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 18.000 dinarjev. **Oglaš:** 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 1.500.000 dinarjev.

Srečanja sta se udeležila tudi Roman Veras in Milan Sterban (od leve proti desni). Slika: Pasterk

„Naš kulturni dom stoji...“

Ko so v Šentprimozu 26. maja 1980 slovesno odprli kulturni dom „Danica“, so imeli za sabo dve leti uspešnega dela številnih prostovoljcev. V soboto so se srečali vsi, ki so z delom v delovni brigadi ali na katerikoli drugačen način doprinesli k uresničitvi želje SPD „Danica“. Trio Korotan s pevci in MPZ „Danica“ sta s pesmijo pozdravila udeležence srečanja, kot soorganizator gradnje doma pa je spregovoril Janez Wutte-Luc. Dejal je, da so leta 1978 podpisali potrebne pogodbe z

lastniki zemljišča, Maro in Milanom Rutarjevima ter posojilnico Dobrla vas. Domača mladinska organizacija je ob sodelovanju mladine iz Slovenije organizirala delovno brigado, ki je septembra 1978 po vodstvom komandanta Janeza Ivanuša začela z gradnjo doma. Kulturni dom pa so prišli pomagat graditi tudi prostovoljci od blizu in daleč.

Janez Wutte-Luc je omenil vsestransko pomoč Gospodarske zbornice Slovenije in vseh podjetij, ki so jih društveniki prosili za pomoč, ter

številne posmeznike, podjetja in ustanove. Nadalje je dejal, da delo kljub gradbenemu dovoljenju ni potekalo brez nevšečnosti. Vsak dan je prišla na gradbišče policija, včasih do trikrat dnevno. Uradi in policija niso razumeli naše dejavnosti, ne idealizma, še najmanj pa delo brigade, je povedal Janez Wutte-Luc. V imenu Gospodarske zbornice Slovenije je spregovoril Milan Sterban, nekdanji komandant delovne brigade Janez Ivanuš pa je obudil spomine na delo na mladinski delovni akciji.

Srečanje štirih zborov

„Bratje zapojmo“ se imenuje pesem Radovana Gobca, ki jo je napisal nalašč za vsakoletno srečanje pevskih zborov v Železni Kapli. Naslov Gobčeve pesmi pa je bil tudi geslo letošnjega srečanja, ki je bilo v soboto v farni dvorani v Železni Kapli.

Presenečenje sobotnega srečanja je bil nanovo ustanovljeni moški pevski zbor „Zarja“, ki ga vodi Lojze Stane iz Maribora. Po pozdravu domačinov je predsednik SPD „Zarja“ Franci Sadolšek izrekel dobrodošlico številnim častnim gostom med njimi tudi podžupanu Stosierju. Še prav posebej pa je pozdravil za kulturo zainteresirane goste s Holandske, ki so na oddihu v hotelu „Obir“ v Železni Kapli.

Pred nastopom gostujočih zborov so spregovorili tudi zastopniki njihovih občin. V gosteh so bili: pevski zbor

„Svoboda“ iz Stražišča pri Kranju – zbor vodi Draguška Viašič, pevski zbor „Bratov Milavec“ iz Brezic, ki je nastopil v moški in ženski zasedbi in ga vodita Elizabeta in Dragotin Križanič, ter pevski zbor „Vasilij Mirk“ iz Prosek-Kontovela v Italiji. Zbor

zamejskih Slovencev vodi Miran Žitko.

Srečanje štirih zborov je izzvenelo s skupno pesmijo združenih moških zborov. Po kulturnem sporedu je bilo v hotelu „Obir“ družabno srečanje z ansambлом „Korenika“.

MPZ „Svoboda“ iz Stražišča (zgoraj) in nanovo ustanovljeni moški zbor „Zarja“ (spodaj) s pevovodjo Lojzetom Stanetom.

Slika: Pasterk

NA KRATKO

Uspešno srečanje upokojencev

Da upokojenci niso za v staro šaro, so dokazali preteklo nedeljo v Šentjakobu v Rožu, ko je tamkajšnje Društvo upokojencev izvedlo kulturno prireditev v farni dvorani. To je bila skrbno organiziran kulturni dogodek. Tajnica Micka Miškulnik je v imenu prireditelja pozdravila številne goste Društva upokojencev iz Šmihela, Ljubljane in z Jesenic. Od tam je prišel tudi pevski zbor upokojencev, ki je pri sporedu sodeloval pod vodstvom Mire Mesarič; razen tega so nastopili še domači pevci

pod vodstvom Karlja Krautzerja, zbor Vaščani pod vodstvom Jožka Kovačiča, Smrtnikovi fantje, citraš in harmonikaš Franci Mejovšek, igralec s Prevalj Mitja Šipek in drugi.

Spored prireditve je bil na ravni, predvsem humor je spravil številno občinstvo v dobro razpoloženje; to pa je bil tudi posrečen prehod na družabno srečanje, ki je sledilo kulturnemu delu sporeda. Udeleženci prireditve so še dolgo zadržali v prijetni družabnosti, in si zapeli še marsikatero domačo pesem.

Mladina v Selah uprizorila komedijo

Prizor iz komedije „Ideali in koristi“

Katoliško prosvetno društvo v Selah je minulo soboto vabilo na premiero komedije Jacinta Benaventa „Ideali in koristi“, ki jo je v farni dvorani uprizorila društvena mladinska igralska skupina.

„Važno mi je delo s temi mladimi igralci. Veliko truda, potrpežljivosti in vztrajnosti so pokazali v počitniških mesecih, ko smo pripravljali to predstavo. Ni najvažnejši tisti končni izdelek – igra, ki jo boste gledalci v dobri uri ocenili kot dobro ali slabo.“ Tako je v besedilu letaka med dru-

gim zapisala Milka Olip, ki vodi selsko mladinsko igralsko skupino.

Igro oz. komedijo nismo gledali z očmi stroge kritike, ampak z občudovanjem, kako so mladi igralci pogumno stopali na oder in nas zabavali s komedijo, v kateri gre za zaplete z lažmi in spletkami Leandra (Mario Mak) in Krišpina (Flori Oraže), in ko ju naposled ljubezen reši neprijetnih posledic. Režiserju Franciju Končanu je uspelo mladino navdušiti za igro in to je obet, da bo mladina v Selah spet pogosteje stopala na odrske deske.

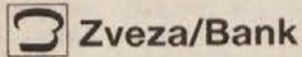
NAROČITE ZA SVOJEGA OTROKA
MLADI ROD
9021 Klagenfurt/Celovec · p. p. 210

DEVIZE / VALUTE

Devizni tečaji 19. 9. 1988

	Nakup	Prodaja
din	0.33	0.45
us \$	13.109	13.209
can \$	10.71	10.81
angl. £	21.94	22.20
ir	18.77	19.03
sfr	830.90	833.30
bfr	33.47	33.67
ff	205.96	207.84
hfl	622.46	625.34
dm	701.98	704.82
lit	0.935	0.953
dkr	182.50	183.90
nkr	189.72	191.18
skr	203.89	205.91
fmk	296.40	298.80
esc	8.38	8.74
ptas	10.47	10.63
yen	9.816	9.846

Posreduje

Valutni tečaji 19. 9. 1988

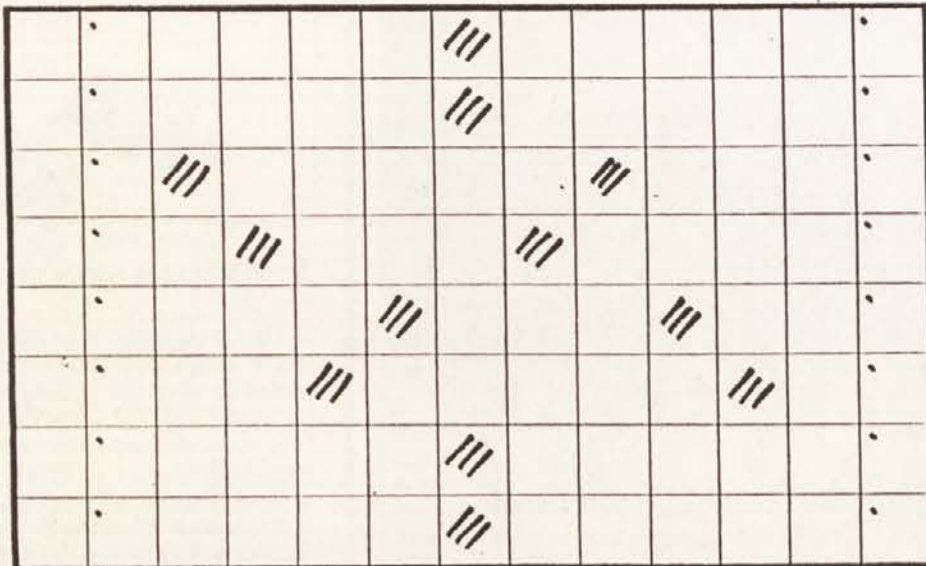
	Nakup	Prodaja
din	0.33	0.45
us \$	12.85	13.45
can \$	10.45	11.05
angl. £	21.45	22.65
ir	18.40	19.40
sfr	822.00	842.00
bfr	32.40	33.60
ff	201.50	211.50
hfl	615.00	631.00
dm	694.30	710.70
lit	0.92	0.97
dkr	179.00	186.00
nkr	186.00	193.00
skr	200.50	207.50
fmk	291.00	302.00
esc	8.00	9.20
ptas	10.20	10.90
yen	9.60	9.90

1 25 27 36 39 43 (9) brez jamstva!

X21 111 XXX 2XX brez jamstva!

Kombinacijska križanka

Spodnje besede s pravilnim kombiniranjem vpišite v lik. Črna polja, ki ločijo besede med sabo, so že vrisane v lik. V dveh navpičnih kolumnah, ki sta označeni s pikicami, boste po koncu reševanja dobili dva zemljepisna pojma: slovensko goro in veliko svetovno morje.
8 črk: KROŽENJE TRDOGLAV
6 črk: ACETIL ČISTKA
5 črk: ALŽIR GREGA JALTA
4 črke: ANŽE GATE IKAR
3 črke: ATE AVE ČIR IZA KEN
2 črki: AT BA DS IM IT NT

sestavil Jože Petelin

Rešitev križanke iz prejšnje številke

S	T	A	R	T	/	P	O	K	/	K	S
C	E	R	A	R	/	A	S	I	R	E	C
H	R	A	S	T	/	S	T	R	E	L	A
W	A	R	T	A	/	P	A	S	T	E	L
A	N	A	K	R	E	O	N	T	I	K	A
R	O	T	O	/	U	R	E	/	/	/	/
Z	V	/	/	/	Č	R	T	K	A	/	P
/	/	A	M	A	R	O	/	/	Z	V	I
/	/	A	L	E	P	/	/	E	A	R	L
/	/	S	R	E	D	O	Z	E	M	L	J
S	O	S	/	N	O	E	L	/	/	E	T
A	N	A	D	I	R	/	E	Z	A	V	/
G	A	L	A	K	T	O	M	E	T	E	R
O	R	A	N	/	/	V	I	N	I	C	A

PREMEČITE ČRKE

Jože Petelin

Glejte no JURČKA, očetu navzlic se je odločil za tale poklic!

SLOVENSKA VINA..

pijemo in poslušamo glasbo znanega slovenskega ansambla. Eno črko N v gornjih dveh besedah spremenite v K, potem pa vse črke premečite tako, da boste dobili ime in priimek znanega harmonikarja, ki ta ansambel vodi!

TEDENSKI HOROSKOP

- LEV (23. 7. - 23. 8.)
Malo ste nezadovoljni sami s seboj, pa bo minilo. Ne trajte časa s spomini, še veliko časa imate, da uresničite izgubljeno. Vesela novica vas bo spravila v dobro voljo.
- DEVICA (24. 8. - 23. 9.)
Nekdo misli, da lahko s vami kar pometa. Ne dajte se! Povrnite milo za drago, le tako si boste lahko ohranili primerno spoštovanje, ki ga zaslužite.
- TEHTNICA (24. 9. - 23. 10.)
Ne držite križem rok, lahko boste prezrli nekaj zelo važnega. Poskušajte izkoristiti priliko, ki se vam obeta v teh dneh. Zato se sprehajajte podnevi z odprtimi očmi! Vaša srečna številka je enajst.
- ŠKORPIJON (24. 10. - 22. 11.)
Tokrat vam je šlo vse po sreči. Vsekakor pa je bolje, da počenjate stvari, ki vas preveč ne vznemirjajo, kajti niste ravno rojeni pustolovec ali avanturist.
- STRELEC (23. 11. - 21. 12.)
Tako radi bi hoteli biti pogumni, pa vam otre uspeva najbolje. Ne dajte se zlepa premagati čustvom, niti lastnim niti tujim. Vaša srečna številka je trinajst.
- KOZOROG (22. 12. - 20. 1.)
Za dobro počutje morate napraviti veliko več v svojo korist. Zdravje in dobra kondicija dajeta tudi občutek svobode, materialne dobrine so šele na drugem mestu.
- VODNAR (21. 1. - 18. 2.)
Borilnih veščin samoobrambe vam ne manjka, samo nase vse prevečkrat pozabljate. Morda se vam utegne to bo koncu tedna maščevati, bodite previdni. Vaša srečna številka je dvajset.
- RIBI (19. 2. - 20. 3.)
Dovolj je bilo slepomišenja, sedaj pa se že vendar enkrat postavite na lastne noge. Bodite strpni zlasti do neke osebe. S pravo taktiko boste dosegli vse.
- OVEN (21. 3. - 20. 4.)
Nekoliko vas bo razbrzil brezbrži odnos oseb v vaši bližini, a ne bo hudo. Najti morate soglasje v duši, brezciljno tavanje tjavdan vas ne bo rešilo. Vaša srečna številka je petinpetdeset.
- BIKI (21. 4. - 21. 5.)
V tem tednu dajte vse od sebe, kar premorete. Tudi dobrodušni ljudje so lahko zelo zvit. Pazite, da si ne boste napravili nepotrebnih težav. Še zmerom ste na potezi. Zato previdno na delo!
- DVOJČKA (22. 5. - 21. 6.)
Začnete na novo in ne zapletajte stvari, ki so enostavne. Ob koncu tedna vas čaka povabilo za sprehod v naravo. Razvedrili se boste. Vaša srečna številka je šest.
- RAK (22. 6. - 22. 7.)
Begate in tavate okoli, da bi našli to, kar imate pred nosom. Veliko več morate dati od sebe, kot dajete. Če boste v redu preostali preskušnja, vas bo nehaj vrtati dvom. Čaka vas telefonski pogovor ob koncu tedna.

KAROLINA KOLMANIČ
Izzvenela je pesem

Marinko je priganjala radovednost: „In kam, če ni skrivnost?“ „V Novograd, depandansa Emone, od enaindvajsetega do devetindvajsetega julija. To je celo sprejemljivo tudi za najin žep. Je poročilo dovolj izčrpno? Do takrat pa bova na počitnicah na mojem domu.“ „Zadovoljni smo vsi in veseli za vaju,“ je prikimavala Marinka in izpraznila kozarec. Janko, ki je pridno dolival, je hotel napolniti tudi Kajdiču. „Hvala, mladi prijatelj, bo kar dovolj! Vse bi rad varno pipepljal domov.“ Tedaj se odpro vrata. Igor stoji na pragu oblečen v svetlo modro pižamo in bele copate. Na čelu zmočeni lasje so tudi počesani. „Lahko noč! Sem dobro urejen?“ „Za spanje si celo prelep,“ ga poboža Danica, „počakaj, spremljala te bom.“ „O, znam sam, teta Danica,“ je prepričljivo zagostolel in odvihral. „Tudi mi bomo počai vstali,“ je opomnila Irena.

„Počakajte, saj še darila nisem utegnili odviti.“ „Tudi kozarcem bomo pogledali dno in tako zaključili,“ je izmordoval ravnatelj. „Presenetili ste me. Le kako ste uganili, katere knjige so mi všeč!“ se je navduševala Vera, in zlagala Ano Karenino k Jenny in Pomladi. „Ne dolgo, a dovolj, da smo odkrili tvoja čustva,“ se je izdala Marinka, ki je darilo izbrala. Morje! Po naporni vožnji z avtobusom je bil pogled na modro širjavo pravi balzam za oči. Bele ladje pa so zasidrane v umazanih obalnih vodah; kdove, ali je zaradi njihove beline voda bolj črna ali so ladje zaradi črnine bolj bele. Enoposteljna soba z dodatnim ležiščem je obrnjena proti jugu. Na srečo je vsa južna stran zaščiten pred soncem z bogato živo zaveso borovcev. „Ali se bova šla takoj kopat?“ „Eh, sinko, naprej se bova lepo umila, nekaj pojedla in šele potem pride morje.“ „Ah, to je pa še dolgo.“

Popoldan se je že kar nagnil, ko sta prišla na obalo. Prijeten gozdlič z zeleno trato je nudil dovolj sence in sonca. Izbrala sta si zajetno drevo z razkošno krono in si pod njim namestila blazini. „Bova kar tu ležala?“ „Ne, namaževa se in greva v vodo. Ja, še rokavčke natakneva.“ „Joj, mami, zares je slana!“ je vzkliknil, ko je potisnil dlan v vodo in nato prstek v usta. „Greva, daj mi roko! Glej, ni globoka.“ „Mrzla je, mamical!“ se je začel upirati. „Ne, tu pri kraju pač ni. Saj sva rekla, da bova plavala.“ „Pozneje, ne zdaj!“ „Dobro, pozneje. Jutri, če hočeš. Tu se bova samo škropila. Glej, tako!“ Previdno je lezla korak za korakom malce globlje. Igorčku je segala voda že do kolena. „Mami, greva ven! Ne bi bil v vodi,“ je vzdihnil. „Prav! Samo za trenutek posesti. Malo bom splavala.“ „Te bom videl?“

„Seveda, glej, bela kapa se daleč vidi. Jaz pa bom tu, čisto blizu.“ „Lahko, mami. Samo gledal te bom.“ Večeri ob morju so en sam praznik, vsak dan. Nihče ne more opisati tega vzdušja. Tisti sonči zahod, utapljanje velikanske krogle v morju, od katerega ostane samo ozka ravna črta, vse dokler se še ta ne zabriše. Sprehodi, gneča, da se vsak trenutek nekdo dotakne komolca, ali ti stopi na nogo. In gre naprej, ne da bi se ozrl. Tu so vsi prijazni drug z drugim, ustnice se hahljajo, prsti se razpirajo na razgretih dlaneh ... Nobena tebi, Vera! Tu se med spominki gnetejo turisti, ki nenehno nekaj iščejo, malo kupijo. In tam spet sladole! „Mami, koliko sem jih danes dobil?“ „Dva, se ne spomniš?“ „Jaz bi še enega in ti tudi.“ „Poiskala bova slaščičarno.“ Krenila sta ob obali. Obšla nešteto miz in stolov, ki čakajo večerne goste ob glasbi. Zavila sta na grič k cerkvi in od tam zopet na obrežje. Nekje daleč sta zazrla velikansko ladjo, na kateri je mrgolelo ljudi. V cerkveni stolp so se vračale jate mestnih lastovk, ki so s svojim

cvrkutjem privlačevale nešteto turistov. Pred vsakim hišnim pragom so se sedele družbe, igrale karte, kegljale ali se preprosto pogovarjale. „Aha, tam je ena!“ ga je spomnila in še bolj stisnila ročico, edino njeno drobno ročico. Posladkana sta se vračala v svoje bivališče. Na nebu so se prižgale prve zvezde. Galebi so že sklenili peruti. Na nasprotni obali, le dober streljaj oddaljeno, se je oglasila že skoraj pozabljena, a za uho še vedno mikavna pesem Tri palme na otoku sreče. Igorček je zaspal na njenem kavču. Previdno je dvignila že kar težko telo in ga položila na pomožno ležišče. Potno glavico mu je rahlo posušila z brisačo in nato legla. Iz Emonie so udarjali močnejši zvoki, ki so se menjavali z bolj umirjenimi. „Za vsakogar nekaj, le zame nič,“ je šepetala in zrla v strop, kjer so ulične luči oblikovale čudne sence. Ni bilo prvič, ko je začutila, da so njena silovita čustva neizživeta in njeno telo neprebujeno in jo vznemirja utrip zdrave krvi. A tu v žaru poletnega morskega valovanja, ko moč niti ponoči ne uplahne, se je v njej vse pogostejše in močnejše oglašila neka nepotešena želja.

21.-27. 9.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 2

TV LJUBLJANA

V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI

SR

10.35 Propad rimskega imperija; 16.30 Lutkovna igra; 16.55 Poročila za otroke; 17.30 Dusty - nadaljevanje; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Dvorni svetnik Geiger; 21.50 Zvezdnik; 0.30 Kobra, prevzemite; 1.20 Poročila.

16.15 Wurlitzer; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Alpe-Jadran-magazin; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 „Seul 88“ Olimpijske igre (OI); 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Tajno mesto Honkonga; 23.05 Nočni studio; 0.05 Aktualno.

9.35 Videostrani; 9.50 Mozaik; Osmi dan; 11.00 OI Seul; studio; 17.50 Mladost na stopnicah; 18.15 Izgubljena govorica; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 20.05 Dokumentarec meseca: Moneta ekstaze; 21.10 OI Seul; 22.10 Dnevnik; 22.25 Zabavno glasbena oddaja; Videostrani.

ČE

10.30 Dvorni svetnik Geiger; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Inšpektor Gadget; 17.25 Medved Bojan; 17.30 Risanka; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Živali, klovni in akrobati; 21.15 Dinastija Denverjev klan; 22.10 Vealearm.

6.00 „SEUL 88“ OI prenos; 16.00 Wurlitzer; 17.15 Milijonsko mesto v morju; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Seul 88 - olimpijski studio; 21.15 Notranjepolitični report; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2.

9.35 Videostrani; 9.50 Mozaik; šolska TV; 10.50 OI Seul: nogomet YU: Brazilija; 18.00 Novi rock 88; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Vreme; 19.01 Obzornik; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tednik; 21.00 OI Seul: dnevni pregled; 22.30 Dnevnik; 22.45 Uspešnice Pop delavnice 88; 23.35 Videostrani.

PE

10.30 Zezdnik; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risanka; 17.30 Okoli sveta; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Bombastična storija; 21.20 Vstopite; 22.20 Predzrni; 0.05 Aktualno; 0.10 Na gibajočih tih; 1.30 Poročila.

16.00 Wurlitzer; 16.45 Rosovski; 17.30 Menih in čebela; 18.00 2x7; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 „Seul 88“ OI; 21.20 Oddaja o filmu; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Nogomet; olimpijski studio; 23.30 Aktualno.

9.30 Videostrani; 9.45 Mozaik; 11.45 OI Seul: studio; 17.30 Oliver Twist; 18.15 Dediščina Evrope; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 J. Barthel: Smrt v Kaliforniji; 21.10 OI Seul; 22.40 Dnevnik; 22.55 Sodobni španski film: Gary Cooper, ki si v nebesih; 0.40 Videostrani.

SO

10.35 Dekle s školjko; 16.00 Wurlitzer; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risati - slikati - oblikovati; 17.30 Pet prijateljev; 18.00 Trailer; 18.30 Nogomet; 10.00 Veselo v soboto; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Made in Austria; 22.05 Olimpijske igre (OI); 22.40 Zlati časi; 23.30 Jazz-mednarodno; Hammer.

17.30 „Seul 88“ olimpijski študio; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Topovska ladja ob Yangste-Kiangu; 23.20 Aktualno; 23.25 Kriminalka; 1.00 Poročila.

8.20 Videostrani; 8.50 Pamet je boljše kot žamet; 8.55 Predigra življenja; 9.25 Tedenski zabavnik; 10.30 Aktualno; 11.10 OI Seul: atletika; 17.30 Ko je kraljevala komedija; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Naš utrip; 20.30 Hrestač; 21.20 OI Seul: dnevni pregled; 22.50 Dnevnik; Morilec policajev.

NE

9.00 Poročila; 10.35 Tedenski pregled; 11.00 Ura tiska; 15.00 Prenos iz Opere; 16.15 Poročila za otroke; 16.25 Risanka; 16.50 Ena, dva ali tri; 17.35 Helmi; 17.40 X-razsežno; 19.20 Zrebanje lota; 19.30 Čas v sliki; 20.15 August Strindberg - življenje med genialnostjo in blaznostjo; 22.30 Seul OI.

4.00 Olimpijada prenos; 15.00 Športno popoldne; 17.40 Klub seniorjev; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Katja, nekronana cesarica; 21.55 Pusti, da poljubim tvoje metulja; 23.25 Akcija v Manhatanu; 0.10 Poročila.

8.00 Videostrani; 8.15 8.15 Živ žav; 8.55 Oliver Twist; 9.25 OI Seul; 18.50 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Vreme; 19.20 Zrno; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 J. Thiec; Vrnice in kaktusi; 20.45 OI Seul: dnevni pregled; 22.05 Izrael - dokumentarna serija; 22.55 Videostrani.

PO

10.30 Ljubezenska pisma; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 10.05 Dennis; 17.30 Kamen Marka Pola; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Miami vice; 22.00 Stavisky; 23.50 The Munsters; 0.15 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.30 Bhutan: Skrivnostno kraljestvo; 18.00 Lindenstraße; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel; 21.00 Novo v kinu; 21.15 Šiling; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 23.00 Ko so gorele grmade; 23.45 Aktualno.

9.35 Videostrani; 9.50 Mozaik; Zrcalo tedna; 10.20 Viharni vrh; 12.00 OI Seul: studio; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.18 Zrno; 19.30 Dnevnik; 20.05 D. Dunne: Dve gospe Grenvilovi; 21.05 OI Seul dnevni pregled; 22.35 Aktualno ali Dinar; 23.15 Dnevnik; 23.30 Videostrani.

TO

10.30 Katja, nekronana cesarica; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Viki in močni možje; 17.30 Tudi šala mora biti; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Kviz 21; 21.07 Dallas; 21.55 Pat in Mike; 23.25 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.30 Orientacija; 18.00 Superflip; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 „Seul 88“ olimpijski študio; 21.07 Dokumentarna oddaja; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Olimpijski studio; 22.55 Klub 2.

9.45 Videostrani; 10.00 Mozaik; Šolska TV; 11.00 Angleščina; 12.40 Videostrani; 12.55 OI Seul; 17.25 Spored za otroke in mlade; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.01 Obzornik; Obzornik; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 Osmi dan; 20.55 OI Seul: dnevni pregled; 22.25 Dnevnik.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00

Sreda, 21. 9.
Narodno-zabavna glasba

Četrtek, 22. 9.
Rož-Podjuna-Zilja

Petek, 23. 9.
Iz kulturnega življenja

Sobota, 24. 9.
Duhovni nagovor Voščila

Nedelja, 25. 9.
Za dobro voljo: „Le korajžno“ - Nova kasetna okteta Suha

Ponedeljek, 26. 9.
Pričevanja (19) Polpretekla zgodovina koroških Slovencev: 1938 (dr. Franci Zwitter)

Torek, 27. 9.
Halo, prijatelji

Le korajžno - nova kasetna okteta Suha

Nedelja, 25. 9. 1988: Dobro leto po prvi kaseti „Mediterraneo“ je okteta Suha spet posnel kaseto, ki je izšla pod geslom „Le korajžno“ in vsebuje slovenske popevke in vrsto starih, že pozabljenih ljudskih pesmi. Okteta Suha sestavljajo študentje in učitelji, vodi pa ga Bertelj Logar. V avgustu pa je okteta odpoval na 20-dnevno turnejo v ZDA, kjer so imeli v petih vzhodnih državah 12 koncertov. O teh in kaj so še doživeli v Ameriki bodo pripovedovali člani v nedeljski slovenski oddaji.

Zle slutnje

Ponedeljek, 26. 9. 1988: V 19. nadaljevanju serije pričevanj o polpretekli zgodovini koroških Slovencev bo tokrat spregovoril dr. Franci Zwitter, ki je še kot študent v celovškem bogoslovju in nato študent prava v Innsbrucku doživel vzdušje okoli leta 38 in argumentacijsko stisko tedanjih voditeljev slovenske narodnostne skupnosti, ki so slutili, da gre za preživetje. Dr. Joško Tischler in dr. Franc Petek sta takrat priporočila koroškimi Slovincem, naj glasujejo za DA in s tem preprečijo nameravano „endlösung“. V tedanjih razmerah da ni bilo alternative, čeprav danes z gledišča sedanjega časa ne utihnejo kritike.

Olimpijske igre „Seul 88“ (Iz Nedeljskega dnevnika)

Velike filmske uspešnice

Filmska redakcija TV Ljubljana pripravlja cikel velikih filmskih uspešnic, ki bodo na sporedu od 1. oktobra dalje vsako soboto na drugem programu RTV Ljubljana, ponovitve pa bodo na prvem programu. Gre za filme, ki so v preteklih desetletjih navduševali filmsko občinstvo, ter doživeli veliko ponovitev v kinematografih. To so: „V vrtincu“ (1939) režiserja Viktorja Fleminga, Cukorjeva „My Fair Lady“ (1964), „Most na reki Kwai“ Davida Leana, William Wyler je avtor filmov „Ben Hur“ (1959), „Velika dežela“ (1958) in „Priateljsko pričevanje“ (1956). Franco Zefferelli je posnel „Romca in Julijo“ (1968) in „Mestece Peyton“ (1957). Po imenitni kriminalki Agathe Christie je nastal Lumetov „Umor na Orientekspresu“ (1974), enako priljubljen pa je bil tudi „Metulj“ (1973) Franklina Schaffnerja. V programu filmskih uspešnic je tudi Mankiewiczev film „Fantje in dekleta“ (1955). Leta 1961 je Vincente Minelli posnel „Jezdec Apokalipse“, naposled pa si boste lahko ogledali še Wylerjev film iz leta 1942 „Gospa Miniver“.

Tajno mesto „Ko grmade so gorele“

Sreda, 21. 9. 1988, TV A2, 22.20 - Christina Wesemann je pripravila dokumentacijo o Honkongu. Menda ni mesta, kjer bi se toliko prepukčevalo kot v Honkongu, ostalo pa se dogaja javnosti prikrito. „Tajno mesto“ Honkonga je labirint za 50.000 ljudi, ki hoče na tak ali drugačen način obogateti.

Ponedeljek, 26. 9. 1988, TV A2, 23.00 - Še niso povsem zaceljene rane, ki jih je povzročila inkvizicija za zažiganjem čarovnic. Dokumentacija želi na primeru severne in južne Tirolske ter Predarlske ponazoriti zločin, storjen v imenu inkvizicije. Poleg tega želi nakazati z aktualnimi primeri analogijo z današnjim časom.

Položaj svobodne ženske

Petek, 23. 9. 1988, TV LJ1, 22.55 - Ko se je Madridčanka Pilar Miro lotila snemanja filma „Gary Cooper, ki si v nebesih“, je bila sredi štiridesetih let. Zato ni presenetljivo, da se je posvetila temi o kočljivem položaju svobodne ženske v današnjem svetu.

Andrea Soriano je ženska srednjih let. Sredi hladnega in skeptičnega televizijskega okolja se uveljavi kot uspešna režiserka. Je ambiciozna, saj bi se rada primerjala vsaj z Lilliano Cavani in ustvarila prave celovečerne filme po vzorcu hollywoodskih režiserjev. Na videz tudi sama hladna, vsekar pa pogumna in nadarjena, skuša ohraniti svojo neodvisnost. Čeprav uspeva v profesionalnem življenju, pa se kot ženska ne čuti dovolj izpopolnjeno. Tega se zave, ko ji med nosečnostjo pove zdravnik, da bo morala splaviti, ker ima raka. Andrea sicer pogumno zre resnici v oči, vendar se v negotovosti začne spraševati o odnosih do ljubimca, do nekdanjega moža in do svoje družine.

„Orfej“

Sreda, 21. 9. 1988, TV LJ2, 20.00 - „Orfej“ je legenda o mitološkem pevcu, ki ni smel pogledati lepe Evridike. Režiser Jean Cocteau je prenesel zgodbo v sodobnost, ki se prepleta v neke vrste univerzalnost. Onstran življenja čas preprosto neha obstajati. Jean Cocteau je „Orfeja“ prvotno priredil za gledališko uprizoritev. Kasneje je delo močno spremenil, toda glavna tema je ostala ista.

Pot miru?

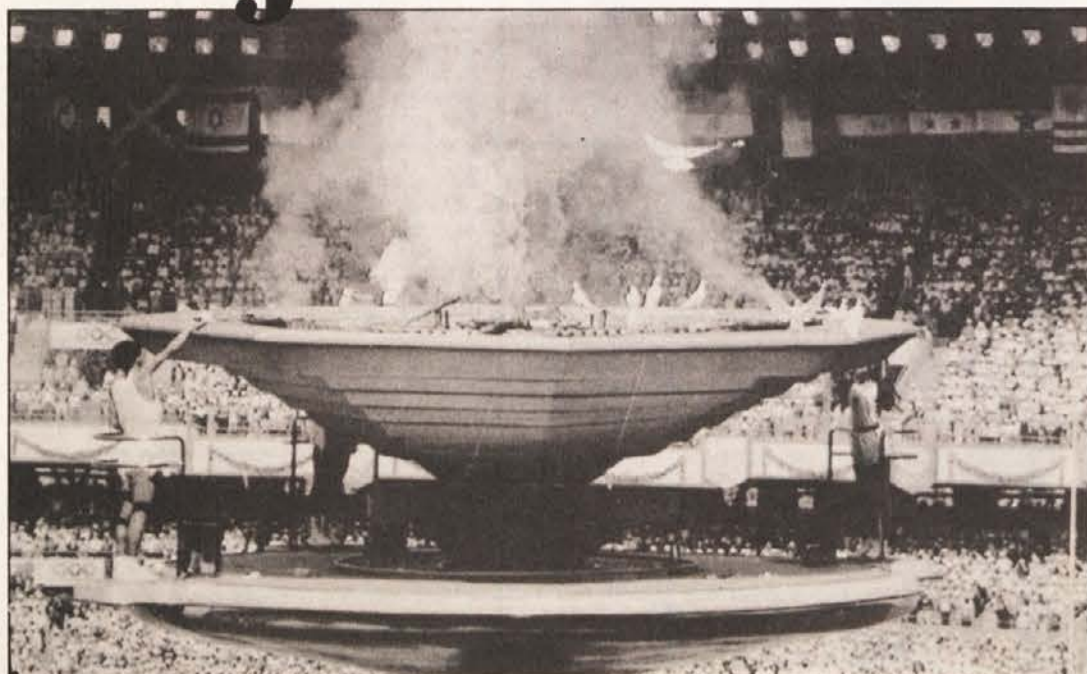
Torek, 27. 9. 1988, TV A1, 23.30 - „La notte internazionale del Turismo“ se imenuje prireditve pod geslom „Turizem-potni list do miru“, ki bo istočasno v Avstraliji, na Kitajskem, v Braziliji, na Kubi, na Malti, v Angliji, v Nemčiji in Avstriji. Med sodelujočimi je tudi znani grški pevec Mikis Theodorakis, nadalje pa bodo sodelovali tudi Gianna Nannini, Eros Ramazzotti..., i. d.

Borba za kolajne in mir!

SLOVENSKI VESTNIK

ŠPORT

Preteklo soboto ob 3.45 po našem času so se v Seulu v Južni Koreji začele 24. olimpijske igre. Igre novih rekordov, igre ki združujejo več kot 9000 športnikov iz 160 držav.

Olimpijski ogenj na velikem stadionu v Seulu bo gorel do 2. oktobra in v tem času združil več kot 9000 športnikov iz 160 držav z vsega sveta.

14 dni se bodo športniki borili za 256 zlatih in prav toliko srebrnih in bronastih kolajn. Olimpiada v Seulu, glavnem mestu Južne Koreje, bo stala več kot sedem milijard dolarjev, kar je okrog 100 milijard avstrijskih šilingov!

Avstrijo na teh olimpijskih igrah zastopa blizu 80 športnikov in športnic, možnosti za osvojitve kolajn pa imata verjetno samo Peter Seisenbacher, ki je že pred štirimi leti osvojil zlato v Los Angelesu, ter jadralca Raudaschl.

Jugoslavija je v Seul poslala 159 tekmovalk in tekmovalcev, med njimi močne ekipe (košarka, vaterpolo itd.), ki lahko osvojijo kolajne. Nogometaši Jugoslavije pa so razočarali kar prvi dan, saj so izgubili tekmo proti Avstraliji z 0 : 1. V dobri formi pa so košarkarji, ki so po napeti igri premagali Sovjetsko zvezo z 92:78.

Tudi Avstrijci v prvem nastopu niso bili uspešni. Na ekipni kolesarski dirki na 100 kilometrov so dosegli samo 16. mesto.

Na en pogled

SAK – Rapid Lienz 0:0
Trnja vas, 400 gledalcev, sodnik Haring (zelo dober); **postava SAK:** Dalanovič, F. Sadjak, Stern, Kreutz, A. Sadjak, Čertov, Luschnig, Kunčič, Blajs, Gorenšek (81. Kert), Hanser.
rumeni karton: Kunčič (3). **Ostali rezultati:** TSU Matrei – Pliberk 1:1 (1:0), VSV-Beljak – FC Mölltal 2:1, ATSV Wolfsberg – Trg 2:2, Breže – Magdalen 5:1, ATUS Borovlje – Šmohor 2:0, SV Šentvid – Wietersdorf 1:2.

ASV Lienz – ASKÖ Bilčovs 0:0
Lienz, 100 gledalcev, sodnik Kohlmaier (povprečen). **Ostali rezultati:** Baško jezero – Wernberk 0:1, Lendorf – Radenthein 5:2, Šentjakob – ASKÖ Brnca 1:4, Trebinja – Irschen 0:1, Dellach – Rožek 2:2, Weissenstein – Sachsenburg 1:1.

ASKÖ Šmihel – SCA Šentvid 6:0 (4:0)
Šmihel, 200 gledalcev, sodnik Sereinig (dober); **postava Šmihela:** Puk, Andrej (46. Djurič), Pajenk, Ambrosch, Golautschnig, Berchthold, Motschilnig (46. Grobelnik), Krausler, Gros, St. Blažej, A. Blažej. **gole za Šmihel:** Krausler (25., 37., 56.), A. Blažej (12.), Motschilnig (42.), Grobelnik (50.).

Dobrla vas – Bad St. Leonhard 1:1 (0:0)
Dobrla vas, 500 gledalcev, sodnik Wieser (povprečen). **Gol za Dobrlo vas:** Sadjak (77.). **Ostali rezultati:** ASK Celovec – Liebenfels 2:4, Ruda – SK Treibach 2:2 (Velik je igral odlično), Mostič – Šentandraž 3:0, Klopinj – Žitara vas 2:1, Frantschach – ASV Celovec 2:1.

Globasnica – Sele 4:1 (2:0)
Globasnica, 200 gledalcev, sodnik Maierhofer (slab); **gole za Globasnico:** Pajančič (3), Thonhofer; **za Selane:** Ahim Oraže. **Ostali rezultati:** Železna Kapla – ASC St. Paul 4:1, KAC – Tinje 3:0, Podkarnos – Žrelec 1:1, Reichenfels – Metlova 0:0, Velikovec – Sinča vas 2:1, Grebinj – Galicija 2:1.

SAK podaril točko Lienzu

Lansko leto so nogometaši SAK premagali moštvo iz Lienza s 3:1, v nedeljo jim zmaga ni uspela, čeprav bi si jo slovenski nogometaši zaslužili. Vso igro so imeli veliko terensko premoč in tudi dosti odličnih možnosti, manjkal pa jim je strelec, ki bi znal priložnosti tudi izkoristiti. Tako je Čertov v sicer odlični akciji samo pet metrov pred golom streljal v oblake, deset minut pred koncem tekme pa je stoodstotno možnost zapravil napadalec Hanser. Izredno

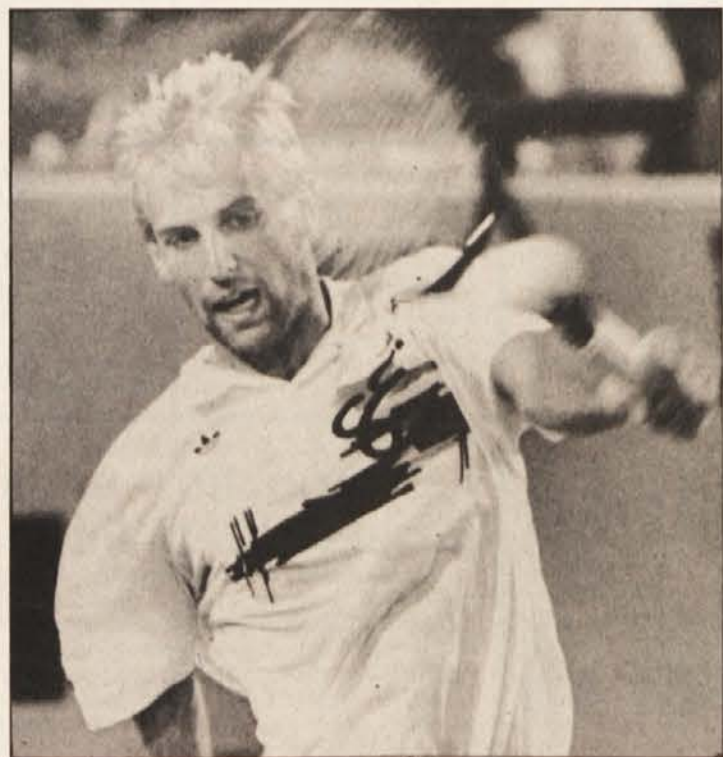
razpoložen je bil tokrat mladi igralec Kunčič, ki je igral svojo doslej najboljšo tekmo za Slovenski atletski klub. Igralci Lienza v vsej tekmi niso imeli niti ene resne priložnosti.

V spodnji ligi-vzhod se je tokrat zbudil Šmihel in krepko povozil moštvo iz Šentvida kar s 6:0. Če bi bili njihovi napadalci še bolj zbrani in agresivni, bi lahko zmagali še z višjim rezultatom. Točko na svojem igrišču je osvojilo moštvo iz Dobrle vasi proti vodečemu

moštvu na lestvici Bad St. Leonhardu.

V spodnji ligi-zahod je Bilčovs sicer igral neodločeno (0:0) in se s tem utrdil v sredini lestvice. Žal pa so napadalci zapravili lepe priložnosti za zmago.

Hud poraz pa so doživeli Selani v 1. razredu D v Globasnici. „Zgubili smo z 1:4 – in to zaslužno“, je dejal Martin Hobel in pri tem dodal, da so igralci tokrat spet pozabili na borbenost, brez katere ne moreš zmagati.

Muster že 16.

Najboljši avstrijski teniški igralec, Thomas Muster (slika), je po naj-novejši lestvici svetovne teniške zveze že na 16. mestu.

TERMINI

NOGOMET

Sobota, 24. 9. 1988: Brnca – Weissenstein (16.00).

Nedelja, 25. 9. 1988: SAK – Breže (15.30), Pliberk – ATSV Wolfsberg (15.30), Žitara vas – Dobrla vas (15.00), Bilčovs – Trebinja (16.30), Tinje – Sele (16.00), Galicija – Globasnica (15.45), Sinča vas – Grebinj (16.00), Metolva – Železna Kapla (16.00).

ŠAH

Četrtek, 22. 9.: Prijateljska tekma SSZ/Cartrans – Sveče (gostilna Koren ob 20 uri).

Nedelja, 25. 9.: VST Velikovec – SSZ/Posojilnica II (prva prvenstvena tekma, 2. razred vzhod).

Koroška liga

1. Breže	8	3	5	0	15:8	11
2. TSU Matrei	7	5	1	1	12:9	11
3. Trg	7	3	4	0	19:5	10
4. Lienz	6	5	0	1	13:6	10
5. Mölltal	7	3	2	2	11:9	8
6. SAK	6	2	3	1	12:6	7
7. Borovlje	7	3	1	3	11:8	7
8. Wietersdorf	7	3	1	3	10:12	7
9. Beljak	7	2	2	3	7:12	6
10. Pliberk	6	1	3	2	8:10	5
11. Wolfsberg	7	1	3	3	6:12	5
12. Šentvid	7	1	1	5	7:9	3
13. Magdalen	7	0	3	4	8:19	3
14. Šmohor	7	0	3	4	5:19	3

Spodnja liga-zahod

1. ASKÖ Irschen	7	4	3	0	14:8	11
2. Brnca	7	5	0	2	11:6	10
3. Sachsenburg	7	3	3	1	15:10	9
4. Weissenstein	7	3	3	1	9:4	9
5. Wernberk	7	4	1	2	17:14	9
6. Baško jezero	7	4	0	3	9:10	8
7. Bilčovs	7	2	3	2	7:9	7
8. SV Lendorf	7	1	4	2	14:14	6
9. Raika Rožek	7	1	4	2	9:10	6
10. ASV Lienz	7	1	3	3	5:6	5
11. Radenthein	7	2	1	4	12:14	5
12. Šentjakob	7	2	1	4	6:16	5
13. Dellach	7	1	2	4	7:10	4
14. Treffen	7	1	2	4	9:13	4

Spodnja liga-vzhod

1. St. Leonhard	7	4	3	0	17:5	11
2. Mostič	7	4	2	1	14:6	10
3. Ruda	7	4	2	1	11:6	10
4. Žitara vas	7	4	1	2	12:4	9
5. Klopinj	7	3	3	1	6:6	9
6. Liebenfels	7	4	0	3	12:12	8
7. Treibach	7	3	1	3	20:16	7
8. Frantschach	7	3	1	3	13:12	7
9. Dobrla vas	7	2	3	2	12:11	7
10. Šentandraž	7	3	1	3	12:12	7
11. Celovec	7	2	1	4	14:13	5
12. Šmihel	7	2	1	4	12:15	5
13. ASV Celovec	7	1	1	5	5:11	3
14. SCA Šentvid	7	0	0	7	1:32	0

1. razred D

1. Žrelec	7	5	2	0	23:5	12
2. Železna Kapla	7	5	1	1	14:7	11
3. Velikovec	7	3	4	0	11:5	10
4. Grebinj	7	3	2	2	17:12	8
5. Podkarnos	7	2	4	1	10:8	8
6. Sele	7	3	2	2	9:12	8
7. KAC	7	2	3	2	7:5	7
8. Globasnica	7	2	3	2	11:14	7
9. Metlova	7	3	1	3	8:11	7
10. Reichenfels	7	2	2	3	10:11	6
11. St. Paul	7	2	1	4	13:18	5
12. Sinča vas	7	1	2	4	8:8	4
13. Galicija	7	1	1	5	7:12	3
14. Tinje	7	1	0	6	6:26	2